

Dokument s plenarne sjednice

A9-0225/2022

29.7.2022

IZVJEŠĆE

o novoj strategiji EU-a za šume do 2030. – Održivo gospodarenje šumama u
Europi
(2022/2016(INI))

Odbor za poljoprivredu i ruralni razvoj

Izvjestiteljica: Ulrike Müller

Izvjestiteljica za mišljenje (*):
Luisa Regimenti, Odbor za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane

(*) Pridruženi odbor – članak 57. Poslovnika

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽENJE	31
MIŠLJENJE ODBORA ZA OKOLIŠ, JAVNO ZDRAVLJE I SIGURNOST HRANE	35
MIŠLJENJE ODBORA ZA RAZVOJ.....	49
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	57
POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU	58

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o novoj strategiji EU-a za šume do 2030. – Održivo gospodarenje šumama u Europi (2022/2016(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 16. srpnja 2021. naslovljenu „Nova strategija EU-a za šume do 2030.” (COM(2021)0572),
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 8. listopada 2020. o europskoj strategiji za šume – daljnji koraci¹,
- uzimajući u obzir njezinu Rezoluciju od 28. travnja 2015. o „Novoj strategiji EU-a za šume i sektor koji se temelji na šumama²”,
- uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU), a posebno njegov članak 4.,
- uzimajući u obzir program održivog razvoja UN-a do 2030. i ciljeve održivog razvoja,
- uzimajući u obzir sporazum postignut 12. prosinca 2015. u Parizu na 21. zasjedanju Konferencije stranaka (COP 21) Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (Pariški sporazum),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. prosinca 2019. naslovljenu „Europski zeleni plan” (COM(2019)0640) i političke smjernice Komisije i njezine predsjednice Ursule von der Leyen koje su uslijedile toj komunikaciji,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi”)³,
- uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2018/841 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o uključivanju emisija i uklanjanja stakleničkih plinova iz korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva u okvir za klimatsku i energetsku politiku do 2030. te o izmjeni Uredbe (EU) br. 525/2013 i Odluke br. 529/2013/EU⁴,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora⁵ (Direktiva o energiji iz obnovljivih izvora),
- uzimajući u obzir Direktivu Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju

¹ SL C 395, 29.9.2021., str. 37.

² SL C 346, 21.9.2016., str. 17.

³ SL L 243, 9.7.2021., str. 1.

⁴ SL L 156, 19.6.2018., str. 1.

⁵ SL L 328, 21.12.2018., str. 82.

prirodnih staništa i divlje faune i flore (Direktiva o staništima)⁶,

- uzimajući u obzir Delegiranu uredbu Komisije (EU) 2021/268 od 28. listopada 2020. o izmjeni Priloga IV. Uredbi (EU) 2018/841 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu referentnih razina za šume koje države članice trebaju primjenjivati za razdoblje od 2021. do 2025.⁷,
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 20. svibnja 2020. naslovljenu „Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030. – Vraćanje prirode u naše živote” (COM(2020)0380),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 10. ožujka 2020. naslovljenu „Nova industrijska strategija za Europu” (COM(2020)0102),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 30. lipnja 2021. naslovljenu „Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a – Do 2040. ostvariti jača, povezana, otporna i prosperitetna ruralna područja” (COM(2021)0345),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 14. listopada 2020. naslovljenu „Val obnove za Europu – ozelenjivanje zgrada, otvaranje radnih mesta, poboljšanje života” (COM(2020)0662),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. listopada 2018. naslovljenu „Održivo biogospodarstvo za Europu: Jačanje veze gospodarstva, društva i okoliša” (COM/2018/0673),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 23. ožujka 2022. naslovljenu „Očuvanje sigurnosti opskrbe hranom i jačanje otpornosti prehrambenih sustava” (COM(2022)0133),
- uzimajući u obzir inicijativu „novi europski Bauhaus”,
- uzimajući u obzir Nacrt uredbe Komisije o proglašenju određenih kategorija potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije i stavljanju izvan snage Uredbe Komisije (EU) br. 702/2014⁸;
- uzimajući u obzir Zaključke Vijeća od 5. studenoga 2021. o novoj strategiji EU-a za šume do 2030.,
- uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o komunikaciji Komisije naslovljenoj „Nova strategija EU-a za šume do 2030.”⁹,
- uzimajući u obzir mišljenje Europskog odbora regija o komunikaciji Komisije naslovljenoj „Nova strategija EU-a za šume do 2030.”,
- uzimajući u obzir odgovornosti država članica u skladu s Konvencijom UN-a o

⁶ SL L 206, 22.7.1992., str. 7.

⁷ SL L 60, 22.2.2021., str. 21.

⁸ SL L 189, 10.5.2022., str. 1.

⁹ SL C 152, 6.4.2022., str. 169.

suzbijanju dezertifikacije,

- uzimajući u obzir izvješće Europskog revizorskog suda iz 2021. naslovljeno „Tematsko izvješće br. 21/2021 – Financijska sredstva EU-a za bioraznolikost i klimatske promjene u šumama EU-a: pozitivni, ali ograničeni rezultati”,
- uzimajući u obzir publikaciju Komisije iz 2018. naslovljenu „Smjernice o kaskadnoj upotrebi biomase s odabranim primjerima najbolje prakse za drvnu biomasu”,
- uzimajući u obzir izvješće Zajedničkog istraživačkog centra Komisije iz 2020. naslovljeno „Kartografsko prikazivanje i procjena stanja ekosustava i njihovih usluga: procjena ekosustava EU-a”,
- uzimajući u obzir izvješće Europske agencije za okoliš iz 2020. naslovljeno „Stanje prirode u EU-u – rezultati izvješćivanja u skladu s direktivama o prirodi 2013. – 2018.”,
- uzimajući u obzir izvješće konferencije Forest Europe iz 2020. naslovljeno „State of Europe’s Forests 2020” (Stanje europskih šuma 2020.),
- uzimajući u obzir globalno izvješće o procjeni biološke raznolikosti i usluga ekosustava, koje je objavila Međuvladina znanstveno-politička platforma za biološku raznolikost i usluge ekosustava (IPBES),
- uzimajući u obzir Deklaraciju iz Kunminga naslovljenu „Ekološka civilizacija: Izgradnja zajedničke budućnosti za sav život na Zemlji”,
- uzimajući u obzir izvješće radne skupine br. II Međuvladina panela o klimatskim promjenama (IPCC) naslovljeno „Klimatske promjene 2022.: Posljedice, prilagodba i ugroženost”,
- uzimajući u obzir Posebno izvješće IPCC-a o klimatskim promjenama, dezertifikaciji, degradaciji zemljišta, održivom upravljanju zemljištem, sigurnosti opskrbe hranom te kretanjima stakleničkih plinova u kopnenim ekosustavima,
- uzimajući u obzir presudu Suda Europske unije od 17. travnja 2018. u predmetu C-441/17 *Europska komisija / Republika Poljska*¹⁰,
- uzimajući u obzir projekte i prakse za koordinaciju informacija o šumama u Europi (Europska mreža za nacionalni inventar šuma (ENFIN), projekt FutMon, projekt Diabolo, Europski atlas vrsta šumskog drveća te program kartografskog prikazivanja i procjene stanja ekosustava i njihovih usluga (MAES)),
- uzimajući u obzir izvješće s radionice IPBES-a i IPCC-a o biološkoj raznolikosti i

¹⁰ Presuda Suda Europske unije od 17. travnja 2018., *Europska komisija protiv Republike Poljske C-441/17*, ECLI:EU:C:2018:255 (Povreda obveze države članice – Okoliš – Direktiva 92/43/EEZ – Očuvanje prirodnih staništa i divlje faune i flore – Članak 6. stavci 1. i 3. – Članak 12. stavak 1. – Direktiva 2009/147/EZ – Očuvanje divljih ptica – Članci 4. i 5. – Područje Natura 2000 „Puszcza Białowieska” – Izmjena plana šumskog gospodarenja – Povećanje sjećive drvne mase – Plan ili projekt koji nije izravno potreban za upravljanje tim područjem, ali može na njega znatno utjecati – Odgovarajuća procjena utjecaja na to područje – Negativan utjecaj na cjelovitost područja – Učinkovita provedba mjera očuvanja – Učinci na lokalitete za razmnožavanje ili odmor zaštićenih vrsta).

klimatskim promjenama od 10. lipnja 2021.,

- uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir mišljenja Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane te Odbora za razvoj,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za poljoprivrednu i ruralni razvoj (A9-0225/2022),
- A. budući da je EU postavio obvezujuće ciljeve smanjenja emisija stakleničkih plinova za najmanje 55 % do 2030. i postizanja klimatske neutralnosti najkasnije do 2050.¹¹; budući da je EU predan ostvarivanju UN-ovih ciljeva održivog razvoja, uključujući cilj br. 15, a to je zaštita, obnova i promicanje održivog korištenja kopnenih ekosustava, održivo gospodarenje šumama, borba protiv dezertifikacije, zaustavljanje degradacije tla i poništavanje njezinih učinaka te zaustavljanje gubitka biološke raznolikosti, kao i Pariškog sporazuma te obećanja danih na Konferenciji UN-a o klimatskim promjenama (COP26) održanoj 2021.; budući da će šume te industrije i usluge koje se temelje na šumama, kao i s njima povezani vlasnici i radnici, imati važnu i nezamjenjivu ulogu u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja i ciljeva Pariškog sporazuma, dok su šumski ekosustavi i njihovi spremnici ugljika ključni za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu njima jer apsorbiraju i skladište oko 10 % emisija stakleničkih plinova u Europi¹² te su ključna staništa biološke raznolikosti;
- B. budući da se člankom 4. UFEU-a predviđaju podijeljene nadležnosti i odgovornost u pogledu šuma, posebno u okviru politike EU-a u području okoliša, ali se ne spominje zajednička politika EU-a za šume što znači da se politika u području šuma zadržava u nadležnosti država članica; budući da je zbog velike raznolikosti šuma EU-a u pogledu biogeografije, strukture, veličine, biološke raznolikosti, obrazaca vlasništva i postojećih politika, kada su u pitanju politika zaštite okoliša, klimatska politika i druge relevantne politike koje se dotiču šuma, potrebno na odgovarajući način primijeniti načela supsidijarnosti i proporcionalnosti u razvoju i provedbi nove strategije EU-a za šume (dalje u tekstu: „strategija”) i relevantnog zakonodavstva EU-a; budući da je pojedinosti povezane s gospodarenjem šumama potrebno prilagoditi na nacionalnoj i regionalnoj razini, primjenjujući pristup odozdo prema gore; budući da je potrebna daljnja koordinacija na razini EU-a kako bi se bolje ostvarili ciljevi europskog zelenog plana i kako bi se moglo preciznije izračunati moguće smanjenje emisija i ograničenja korištenja šuma s obzirom na važnu ulogu šuma u postizanju europskih klimatskih ciljeva;
- C. budući da bi načelo europskog zelenog plana kao međusektorskog pristupa rješavanju klimatskih i okolišnih izazova, kojim se omogućuje odgovarajuća zaštita prirode i biološke raznolikosti na način kojim se potiče održivi rast i otvaraju radna mjesta u resursno učinkovitom, ugljično neutralnom te potpuno kružnom i konkurentnom gospodarstvu unutar granica planeta, trebalo biti vodeće načelo u provedbi strategije prilikom upravljanja kompromisima, stvaranja sinergija i pronalaženja prave ravnoteže između višestrukih funkcija šuma, uključujući socioekonomiske, okolišne i klimatske

¹¹ Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti.

¹² Izvješće 5/2016 Europske agencije za okoliš naslovljeno „Europski šumske ekosustavi: stanje i trendovi”.

funkcije; budući da je „ekosustav” fizički okoliš koji se sastoji od živih i neživih komponenata koje djeluju jedna na drugu; budući da ekosustavi tim međudjelovanjem stvaraju tok koristi za ljude i gospodarstvo koje se nazivaju „uslugama ekosustava”; budući da klimatske promjene i gubitak biološke raznolikosti i povezanih usluga ekosustava predstavljaju sustavnu prijetnju društvu; budući da šume pružaju širok raspon usluga ekosustava, kao što su opskrba drvom, nedrvnim proizvodima i hranom, sekvestracija ugljika, utočište za biološku raznolikost, čisti zrak i voda, koristi za lokalnu klimu te zaštita od prirodnih opasnosti kao što su lavine, poplave, suše i odroni kamenja, a imaju i rekreativsku, kulturnu i povijesnu vrijednost; budući da se održivim gospodarenjem šumama nastoji osigurati uravnoteženo pružanje različitih usluga ekosustava i poduprijeti napore za prilagodbu klimatskim promjenama i njihovo ublažavanje;

- D. budući da proizvodi na bazi drva doprinose ublažavanju klimatskih promjena skladištenjem ugljika i zamjenom proizvoda s velikim ugljičnim otiskom, uključujući građevinski i ambalažni materijal, tekstil, kemikalije i goriva; budući da su proizvodi na bazi drva obnovljivi i u velikoj mjeri mogu reciklirati te kao takvi imaju golem potencijal za potporu kružnom biogospodarstvu; budući da su zbog toga sektor šumarstva i drvne industrije ključni akteri u zelenom gospodarstvu;
- E. budući da se u okviru paketa „Spremni za 55 %” i cilja usklađivanja klimatske politike s Pariškim sporazumom trenutačno revidiraju Direktiva o energiji iz obnovljivih izvora i Uredba o uključivanju emisija i uklanjanja stakleničkih plinova iz korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva¹³; budući da je Komisija predložila uredbu o proizvodima koji nisu povezani s krčenjem šuma; budući da u svjetlu europskog koncepta multifunkcionalnih šuma te inicijative moraju biti uskladene s političkim ciljevima na visokoj razini iz zelenog plana, akcijskog plana za biogospodarstvo, strategije za kružno gospodarstvo, strategije za šume, strategije o bioraznolikosti i dugoročne vizije za ruralna područja;
- F. budući da je vlasništvo nad šumama diljem Europe raznoliko u smislu veličine i vlasničke strukture, što dovodi do velike raznolikosti modela gospodarenja; budući da je oko 60 % šuma u EU-u u vlasništvu 16 milijuna privatnih vlasnika šuma¹⁴, među kojima je znatan udio malih zemljoposjednika¹⁵, dok je otprilike 40 % šuma u EU-u u različitim oblicima javnog vlasništva; budući da mali broj vlasnika šuma posjeduje znatan udio ukupne šumske površine, od kojih neki posjeduju glavne pogone za preradu

¹³ Uredba (EU) 2018/841 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o uključivanju emisija i uklanjanja stakleničkih plinova iz korištenja zemljišta, prenamjene zemljišta i šumarstva u okvir za klimatsku i energetsku politiku do 2030., SL L 156, 19.6.2018, str. 1.

¹⁴ Komunikacija Komisije od 16. srpnja 2021. naslovljena „Nova strategija EU-a za šume do 2030.” (COM(2021)0572).

¹⁵ U Europi kao cjelini, većina privatnih gospodarstva obuhvaća površinu do 10 ha – izvješće konferencije Forest Europe iz 2020. naslovljeno „State of Europe’s Forests 2020” (Stanje europskih šuma 2020.); 50 % šumskih gospodarstava u privatnom vlasništvu u Njemačkoj manje je od 20 ha,

https://www.bmel.de/SharedDocs/Downloads/DE/Broschueren/bundeswaldinventur3.pdf;jsessionid=972A5297B9463D98948E787D1AA78F19.live921?__blob=publicationFile&v=3; oko dvije trećine privatnih vlasnika u Francuskoj posjeduje manje od 1 ha, https://franceboisforet.fr/wp-content/uploads/2021/04/Brochure_chiffresClesForetPrivee_2021_PageApage_BD.pdf; oko 45 % vlasnika u Finskoj posjeduje manje od 10 ha, <https://www.luke.fi/en/statistics/ownership-of-forest-land>; 50 % vlasnika u Latviji posjeduje manje od 5 ha, https://www.zm.gov.lv/public/ck/files/MAF_parskats_Silava_privat_meza_apsaimn_monitorings.pdf

drva u EU-u; budući da će, prije posezanja za kažnjavanjem, uključivanje, podupiranje i poticanje tih vlasnika preko sveobuhvatnog političkog i zakonodavnog okvira koji pruža pravnu sigurnost i koji se temelji na priznavanju njihovih prava vlasništva, iskustva u upravljanju, važnosti prihoda ostvarenih gospodarenjem šumama i posebnih izazova biti ključno za postizanje ciljeva strategije, uključujući pružanje klimatskih i drugih usluga ekosustava; budući da je u tom pogledu važno da je taj okvir jasan i transparentan te da se njime izbjegavaju pretjerana administrativna ograničenja svih aktera;

- G. budući da se u EU-u nalazi otprilike 5 % ukupne šumske površine u svijetu, a šume čine 43 % kopnene površine EU-a, što je malo veći postotak od površine koja se koristi za poljoprivrednu, i sadrže 80 % njegove kopnene biološke raznolikosti¹⁶; budući da prema izvješću Europske agencije za okoliš naslovljenom „The European environment – state and outlook 2020: knowledge for transition to a sustainable Europe¹⁷“ (Europski okoliš – stanje i izgledi u 2020.: znanje za tranziciju prema održivoj Europi) Europa bilježi golem pad biološke raznolikosti; budući da se gotovo 23 % europskih šuma nalazi na područjima mreže Natura 2000, a udio u nekim državama članicama prelazi 50%; budući da šume čine gotovo polovinu prirodnih staništa u područjima mreže Natura 2000;
- H. budući da najnoviji podaci prikupljeni u skladu s člankom 17. Direktive o staništima pokazuju da je, prema stanju parametara staništa, samo 49 % šumskih staništa dobro očuvano¹⁸, dok je u 29,6 % slučajeva stanje staništa nepoznato, a u 21,1 % slučajeva loše te ga je potrebno poboljšati; budući da bi usmjereno isključivo na agregirane podatke mogla biti nedovoljna za utvrđivanje i rješavanje ključnih informacija o najhitnijim pitanjima te je stoga potrebno konzultirati konkretnije pokazatelje o trendovima u pogledu stanja šuma i pritiscima kojima su izložene i osigurati da podaci koji nedostaju u budućnosti budu dostupni; budući da ti pokazatelji ne podupiru ukupnu negativnu procjenu stanja šuma u EU-u, već pokazuju pozitivne i negativne trendove¹⁹ koji iziskuju razrađenje odgovore za svaki pojedini slučaj; budući da su šume sve osjetljivije na učinke klimatskih promjena, posebno sve učestalijih šumskih požara; budući da je i dalje vrlo teško kvantificirati učinke takvih nepogoda na otpornost i produktivnost šuma u velikim razmjerima;
- I. budući da bi bolje razumijevanje mogućih prirodnih nepogoda uzrokovanih klimatskim promjenama u europskim šumama trebalo dodatno pridonijeti smjernicama o gospodarenju šumama i pružiti input za politike prilagodbe usmjerene na uklanjanje tih

¹⁶ Science for Environment Policy, *European Forests for biodiversity, climate change mitigation and adaptation* (Europske šume za biološku raznolikost, ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu njima), Future Brief 25, Odjel za znanstvenu komunikaciju, Sveučilište zapadne Engleske u Bristolu, 2021., <https://ec.europa.eu/science-environment-policy>

¹⁷ Europska agencija za okoliš, *The European environment — state and outlook 2020: knowledge for transition to a sustainable Europe* (Europski okoliš – stanje i izgledi u 2020.: znanje za tranziciju prema održivoj Europi), 11. svibnja 2020., str. 83., <https://www.eea.europa.eu/soer-2020/>

¹⁸ Komunikacija Komisije od 16. srpnja 2021. naslovljena „Nova strategija EU-a za šume do 2030.“ (COM(2021)0572).

¹⁹ Zajednički istraživački centar, *Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services: An EU ecosystem assessment* (Kartografsko prikazivanje i procjena stanja ekosustava i njihovih usluga: procjena ekosustava EU-a), 2020.; za trendove u pogledu stanja, vidi također izvješće konferencije Forest Europe iz 2020. naslovljeno „State of Europe's Forests 2020“ (Stanje europskih šuma 2020.).

slabosti;

- J. budući da su prikupljanje i vođenje transparentnih i pouzdanih visokokvalitetnih podataka, razmjena znanja i najboljih praksi te primjereni financirana i dobro koordinirana istraživanja od središnje važnosti za suočavanje s izazovima i stvaranje prilika te za ostvarivanje višestrukih funkcija šuma, uključujući razne koristi koje pružaju proizvodi šumarskih industrija u sve složenijem okruženju; budući da su podaci o šumama dostupni na razini EU-a nepotpuni i neujednačene kvalitete, što otežava koordinaciju EU-a i država članica kada je riječ o gospodarenju šumama i njihovu očuvanju; budući da je posebno potrebno bolje praćenje stanja šumskih ekosustava, kao i učinaka mjera za šumarstvo na biološku raznolikost i klimu;
- K. budući da je na međunarodnoj razini Organizacija UN-a za hranu i poljoprivredu (FAO) glavni forum za razvoj međunarodno dogovorenih definicija u području šuma i šumarstva; budući da FAO prikuplja i pruža podatke o šumama i šumarstvu; budući da Komisija i države članice doprinose radu FAO-a;
- L. budući da je pružanje različitih usluga šumskog ekosustava u okviru sektora šumarstva i šumarskih industrija važan stup prihoda i zapošljavanja, posebno u ruralnim područjima, ali i u urbanim područjima zbog uporabe tih usluga niz lanac; budući da bi u provedbi strategije trebalo posvetiti odgovarajuću pozornost razvoju prihoda i zapošljavanja, ali i privlačnosti zapošljavanja u tom sektoru preko kvalitetnih radnih mesta, socijalne zaštite, zdravstvenih i sigurnosnih standarda, kontinuiranog razvoja partnerstava za vještine koja uključuju dionike te prikladnih mogućnosti osposobljavanja za rukovoditelje i radnike; budući da se zaposlenost u europskom šumarstvu smanjila za trećinu između 2000. i 2015., prije svega zbog povećane mehanizacije u industriji drva i papira²⁰; budući da poboljšani dizajn šumarskih strojeva može pridonijeti zaštiti radnika i smanjiti utjecaj na tlo i vodu; budući da su sječa šuma i drvna industrija među najopasnijim industrijskim sektorima i da se u njima bilježi velik broj nesreća na radu, profesionalnih bolesti i prijevremenih umirovljenja;
- M. budući da se površina i količina biomase u europskim šumama povećava²¹, dok su na globalnoj razini vidljivi zabrinjavajući trendovi krčenja šuma; budući da EU može imati važnu ulogu u rješavanju problema globalnog krčenja šuma, kako je Komisija naglasila u svojem prijedlogu uredbe o proizvodima koji nisu povezani s krčenjem šuma; budući da bi, osim reguliranja uvoza, europska strategija za šume u kojoj su predstavljene najbolje prakse za gospodarski održivo gospodarenje šumama mogla doprinijeti poboljšanju gospodarenja šumama na globalnoj razini;
- N. budući da su trenutačno uspostavljeni globalni dobrovoljni programi certificiranja za održivo gospodarenje šumama; budući da su sustavi certificiranja ključan alat za

²⁰ Izvješće konferencije Forest Europe iz 2020. naslovljeno „State of Europe’s Forests2020” (Stanje europskih šuma 2020.).

²¹ Zajednički istraživački centar, *Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services: An EU ecosystem assessment* (Kartografsko prikazivanje i procjena stanja ekosustava i njihovih usluga: procjena ekosustava EU-a), 2020.; za trendove u pogledu stanja, vidi također izvješće konferencije Forest Europe iz 2020. naslovljeno „State of Europe’s Forests 2020” (Stanje europskih šuma 2020.).

ispunjavanje zahtjeva za dužnu pažnju²² iz Uredbe EU-a o drvu²³;

- O. budući da bi se procesom održivoga gospodarenja šumama u Evropi trebalo osigurati postizanje prave ravnoteže među trima stupovima održivosti, a to su zaštita okoliša, socijalni razvoj i gospodarski razvoj;
- P. budući da se kriteriji i pokazatelji koji se obično upotrebljavaju u EU-u za definiranje održivoga gospodarenja šumama temelje na paneuropskoj suradnji u okviru procesa Forest Europe, čije su potpisnice sve države članice i Komisija; budući da je konferencija Forest Europe u okviru svojeg aktualnog programa rada pokrenula ponovnu procjenu definicije održivoga gospodarenja šumama; budući da Forest Europe prikuplja i pruža informacije o stanju i trendovima u šumama i drvnoj industriji na temelju kriterija za održivo gospodarenje šumama; budući da je potrebno osigurati da se pokazatelji i pragovi temelje na dokazima te u tom pogledu blisko surađivati s državama članicama; budući da bi novi transparentni pokazatelji i pragovi mogli poboljšati održivost sektora s obzirom na njegovu važnost u smislu okolišnih, gospodarskih i društvenih vrijednosti; budući da će se okvir za održivo gospodarenje šumama morati jasno definirati, posebno u pogledu kriterija, pokazatelja i pravila povezanih sa zdravljem i biološkom raznolikošću ekosustava i učinkom klimatskih promjena u njima kako bi postao detaljniji i korisniji alat za provjeru i utvrđivanje i usporedbu različitih pristupa gospodarenju šumama, njihovog učinka te općeg stanja i očuvanosti europskih šuma; budući da bi održivo gospodarenje šumama trebalo biti uskladeno s promicanjem multifunkcionalne uloge šuma kako bi se osigurala njegova potpuna usklađenost s raznolikošću šuma i posebnim značajkama svake regije;
- Q. budući da je agrošumarstvo, koje se definira kao sustav korištenja zemljišta u kojima se stabla uzgajaju u kombinaciji s poljoprivredom na istoj zemljišnoj jedinici, odnosno niz sustava gospodarenja zemljištem koji mogu povećati ukupnu produktivnost, stvarati više biomase, održavati i obnavljati tla, suzbijati dezertifikaciju i pružati brojne vrijedne usluge ekosustava; budući da u EU-u postoje dvije glavne vrste agrošumarstva: silvo-pastoralno agrošumarstvo (životinje na ispaši ili stočna hrana koja se proizvodi pod stablima) i silvo-obradivo agrošumarstvo (usjevi uzgajani pod stablima s razmakom između redova koji omogućuje prolaz traktora); budući da su većina postojećih agrošumarskih sustava u EU-u silvo-pastoralni sustavi i da širenje agrošumarstva može donijeti višestruke koristi u svjetlu pritisaka na okoliš;
- R. budući da je cilj Strategije EU-a za bioraznolikost do 2030. „definirati, mapirati, pratiti i strogo zaštititi sve preostale prašume i stare šume EU-a”; budući da je zaštita šuma, uključujući sve preostale primarne šume i šume starog rasta u EU-u, ključna za očuvanje biološke raznolikosti i ublažavanje klimatskih promjena; budući da je prema izvješću Zajedničkog istraživačkog centra iz 2021.²⁴ ostalo samo 4,9 milijuna hektara europskih primarnih i starih šuma, što je samo 3 % ukupne šumske površine Unije i

²² Evropska komisija, Glavna uprava za okoliš, *Study on certification and verification schemes in the forest sector and for wood-based products* (Studija o programima certificiranja i provjere u šumarskom sektoru i za proizvode na bazi drva), Ured za publikacije Evropske unije, 2021., <https://op.europa.eu/hr/publication-detail-/publication/afa5e0df-fb19-11eb-b520-01aa75ed71a1>

²³ Uredba (EU) br. 995/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o utvrđivanju obveza gospodarskih subjekata koji stavlju u promet drvo i proizvode od drva, SL L 295, 12.11.2010., str. 23.).

²⁴ Zajednički istraživački centar, *Mapping and assessment of primary and old-growth forests in Europe* (Kartografsko prikazivanje i procjena primarnih šuma i šuma starog rata u Europi), 2021.;

1,2 % kopnene mase Unije; budući da primarne šume i šume starog rasta imaju ključnu ulogu u očuvanju biološke raznolikosti; budući da često imaju visok stupanj biološke raznolikosti u usporedbi s drugim šumama u istoj ekološkoj regiji te su bogate vrstama i sadržavaju posebnu floru i faunu; budući da primarne šume i šume starog rasta pružaju i širok raspon drugih ključnih usluga ekosustava; budući da je nužno donijeti operativnu definiciju primarnih šuma i šuma starog rasta kako bi se politike pravilno oblikovale, provodile i pratile;

- S. budući da je mreža Integrate platforma predstavnika različitih europskih zemalja koju je pokrenulo nekoliko vlada država članica i koju podupire Komisija Stalni odbor za šumarstvo, popraćena znanstvenim savjetima, te da je dosad služila kao važan pokretač za utvrđivanje načina za integraciju očuvanja prirode u održivo gospodarenje šumama; budući da rad platforme ima važnu ulogu u razmjeni iskustava i najboljih praksi;
- T. budući da se u okviru projekta Alterfor, koji je financiran iz programa Obzor 2020., razmatrao potencijal za optimizaciju metoda gospodarenja šumama koje se trenutačno upotrebljavaju te su predstavljeni alternativni modeli gospodarenja šumama s mogućnostima i izazovima navedenima za svaku alternativu;
- U. budući da su se u okviru projekta SINCERE, koji je financiran iz programa Obzor 2020., razvile nove politike i novi poslovni modeli povezivanjem znanja i stručnosti iz prakse, znanosti i politike diljem Europe i šire, u cilju istraživanja novih načina za poboljšanje usluga šumskog ekosustava na način koji koristi vlasnicima šuma i služi širokim društvenim potrebama;
- V. budući da će rat u Ukrajini znatno utjecati na uvoz drva, posebno breze, čiji je najveći svjetski proizvođač Rusija s 80 % ukupne proizvodnje, te na europski drvoprerađivački sektor kao i na izvoz prerađenih proizvoda; budući da se uslijed legitimnih sankcija nametnutih Rusiji postavlja pitanje ovisnosti EU-a o uvozu drvne sirovine iz Rusije; budući da EU nabavlja oko 80 % svoje potražnje za drvom na domaćem tržištu i da uvoz iz Rusije čini samo oko 2 % ukupne potrošnje; budući da su Finska i Švedska glavni uvoznici neprerađene oblovine iz Rusije u EU i da će na njih utjecati zabrane trgovine²⁵;
- W. budući da je nezakonita sječa, uključujući sječu u zaštićenim područjima kao što su područja Natura 2000, kontinuiran i neriješen problem u brojnim državama članicama;
- X. budući da su šume ključne za tjelesno i mentalno zdravlje i dobrobit ljudi, potiču prelazak na gospodarstvo bez fosilnih goriva i imaju važnu ulogu u životu lokalnih zajednica, posebno u ruralnim područjima, u kojima znatno pridonose izvorima prihoda lokalnog stanovništva;
- 1. pozdravlja novu strategiju EU-a za šume i njezinu ambiciju da poveća uravnotežen doprinos multifunkcionalnih šuma ciljevima zelenog plana i Strategiji EU-a za bioraznolikost do 2030., a posebno ciljevima stvaranja održivog zelenog rasta i otvaranja zelenih radnih mjesta, te postizanju ugljično neutralnog, okolišno održivog i potpuno kružnog gospodarstva unutar granica planeta i klimatske neutralnosti do 2050.;

²⁵ <https://www.wur.nl/en/research-results/research-institutes/environmental-research/show-wenr/does-the-eu-depend-on-russia-for-its-wood.htm>

ističe važnost čvrste znanstveno utemeljene strategije kojom se u obzir uzimaju okolišna, društvena i gospodarska dimenzija održivosti na integriran i uravnotežen način s obzirom na to da šume, osim što doprinose ciljevima u području klime i biološke raznolikosti, među ostalim zaštitom tla i vode, pružaju gospodarske i društvene koristi i širok niz usluga, od sredstava za život do rekreacije;

2. žali zbog toga što nova strategija EU-a za šume nije propisno razvijena u suradnji s Europskim parlamentom, državama članicama i dionicima te što stajališta suzakonodavaca nisu na odgovarajući način uzeta u obzir; naglašava važnost jačanja suradnje u pogledu provedbe nove strategije EU-a za šume do 2030.;
3. uviđa da su, u skladu s održivim gospodarenjem šumama i s ciljem povećanja kvalitete i raznolikosti šumske ekosustava, održavanje, zaštita, jačanje, obnova i održivo korištenje zdravih i otpornih šuma temeljni ciljevi strategije EU-a za šume, kao i svih aktera u šumarstvu i vrijednosnom lancu koji se temelji na šumama, pri čemu se drvo upotrebljava kao svestrana obnovljiva sirovina kako bi se maksimalno povećala samodostatnost u EU-u; nadalje napominje da su ti ciljevi u skladu s društvenim očekivanjima i zahtjevima te s ključnim prioritetima ljudi u EU-u; naglašava da šumarstvo u skladu s prirodom i održivo gospodarenje šumama imaju potencijal donijeti slične ili veće gospodarske koristi, uz istodobno očuvanje i promicanje integriteta i otpornosti ekosustava te povećanje potencijala šuma kao ponora ugljika i utočišta za biološku raznolikost te potencijala za oporavak biološke raznolikosti;
4. prepoznaje ključnu ulogu šuma te njihove biološke raznolikosti i njihovih jedinstvenih ekosustava u doprinosu zdravlju okoliša, mjerama za ublažavanje klimatskih promjena, osiguravanju čistog zraka i vode, stabilnosti i plodnosti tla, uz istodobno osiguravanje raznolikih staništa i mikrostaništa za mnoge vrste, čime se podupire bogata biološka raznolikost; ističe ključnu ulogu šuma u ljudskom zdravlju i dobrobiti, uključujući gradska i prigradska šumska područja koja su dostupna pojedincima kojima najviše nedostaje kontakt s prirodom, kao i u pružanju obrazovnih i turističkih usluga; naglašava potrebu za promicanjem pristupa „Jedno zdravlje”, kojim se prepoznaže suštinska veza između zdravlja ljudi, zdravlja životinja i zdrave prirode; naglašava da je dobro upravljanje područjima mreže Natura 2000 ključno za održavanje i poboljšanje europske biološke raznolikosti i ekosustava te usluga koje pružaju;
5. naglašava ključnu ulogu šumske ekosustava u ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi njima te u doprinosu cilju EU-a o postizanju klimatske neutralnosti najkasnije do 2050.; uviđa da klimatske promjene mijenjaju sposobnost rasta šuma na nekim područjima, povećavaju učestalost i ozbiljnost suša, poplava i požara te potiču širenje novih štetočina i bolesti koje utječu na šume; napominje da netaknuti ekosustavi imaju veću sposobnost prevladavanja okolišnih stresora, uključujući klimatske promjene, nego degradirani ekosustavi jer im njihova inherentna svojstva omogućuju maksimalno iskorištavanje sposobnosti prilagodbe; naglašava da će klimatske promjene u narednim godinama imati još veći negativni učinak na europske šume i da će to posebno utjecati na područja s jednovrsnim šumskim sastojinama i šumskim sastojinama ujednačene starosti; u tom kontekstu naglašava potrebu za jačanjem otpornosti europskih šuma, posebno povećanjem njihove strukturne, funkcionalne i sastavne raznolikosti; insistira na tome da strukturno bogate i mješovite šume koje imaju povoljne uvjete za preživljavanje niza organizama posjeduju veću otpornost i

povećanu sposobnost prilagodbe u tom kontekstu; ističe da u određenim uvjetima stabilne mješovite šume mogu prirodno sadržavati ograničen broj vrsta; naglašava da su šumske površine, sa svojim odgovarajućim spremnicima ugljika živog drveća i mrtvog drva, ključni čimbenik u ograničavanju globalnog zagrijavanja te doprinose ciljevima EU-a u pogledu klimatske neutralnosti i poboljšanje biološke raznolikosti; smatra da je promicanje biološki raznolikih šuma najučinkovitiji način borbe protiv klimatskih promjena i gubitka biološke raznolikosti;

6. ističe stalno povećanje pokrova i količine²⁶ šuma u EU-u, unatoč usporavanju posljednjih godina, što je u suprotnosti s globalnim trendom krčenja šuma²⁷; prepoznaće napore svih aktera u vrijednosnom lancu koji se temelji na šumama koji su doprinijeli tom razvoju; zabrinut je zbog sve većeg pritiska na šume EU-a i njihova staništa, koji je dodatno pogoršan utjecajem klimatskih promjena, te naglašava hitnu potrebu za zaštitom i povećanjem otpornosti šuma i ekosustava, među ostalim mjerama za povećanje kapaciteta za prilagodbu klimatskim promjenama, i za smanjenjem pritisaka ako je to izvedivo, uzimajući u obzir značajke šume; sa zabrinutošću napominje da se čini da se povećala osjetljivost šuma u EU-u na invazivne nametnike i patogene te da epidemije predstavljaju prijetnju sekvestraciji ugljika²⁸, biološkoj raznolikosti i kvaliteti drva;
7. traži od država članica da u okviru svojeg zakonodavstva zajamče najbolju moguću zaštitu svojih šuma od onečišćenja i oštećenja; skreće posebnu pozornost na zaštitu od onečišćenja, kao što je onečišćenje olovnim streljivom ili pesticidima, i od ekstremnog pritiska na tlo zbog neprikladne upotrebe strojeva te zaštitu od štetnog bršćenja od strane divljači ili šteta uzrokovanih prekomjernom populacijom parnoprstaša;
8. ističe posebne i raznolike značajke šumarskih sektora u državama članicama i naglašava da šume u EU-u karakteriziraju različiti prirodni uvjeti, kao što su biogeografija, veličina, struktura i biološka raznolikost, kao i obrasci vlasništva, oblici upravljanja, izazovi i mogućnosti te da je većina njih oblikovana stoljećima ljudskog međudjelovanja, intervencije i gospodarenja te su stoga oblik kulturne baštine; također podsjeća da su primarne šume i šume starog rasta područja koja su se razvila uz malu ili nikakvu ljudsku intervenciju i gospodarenje; ističe da su, kako bi se osiguralo da se strategija može primijeniti na sve vrste šuma i situacija, u nekim slučajevima potrebni prilagođeni pristupi u smislu gospodarenja šumama i pružanja usluga ekosustava;
9. priznaje da je gospodarenje šumama specifično za određeno područje i da različiti uvjeti šuma i vrste šuma mogu iziskivati različite pristupe gospodarenju na temelju različitih ekoloških potreba i značajki šumskih površina te se u sklopu gospodarenja moraju uzimati u obzir prava i interesi radnika u sektoru šumarstva, vlasnika šuma i drugih zainteresiranih aktera;
10. ističe dosadašnji doprinos vlasnika šuma i aktera u vrijednosnom lancu koji se temelji

²⁶ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_21/SR_Forestry_hr.pdf

²⁷ Izvješće konferencije Forest Europe iz 2020., *State of Europe's Forests 2020* (Stanje europskih šuma 2020.).

²⁸ Science for Environment Policy, European Forests for biodiversity, climate change mitigation and adaptation (Europske šume za biološku raznolikost, ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu njima), Future Brief 25, Odjel za znanstvenu komunikaciju, Sveučilište zapadne Engleske u Bristolu, 2021., <https://ec.europa.eu/science-environment-policy>

na šumama naporima za postizanje održivog i klimatski neutralnoga gospodarstva do 2050. te vrijednosti generacijskog i povijesnog znanja i stručnosti u šumarstvu i održivom gospodarenju šumama;

11. uviđa da je procjena stanja šuma složen postupak, kao i da dostupnost, raznovrsnost i kvaliteta podataka variraju te stoga naglašava potrebu za kontinuiranim političkim i znanstvenim dijalogom i povećanim financiranjem na svim razinama, počevši od konzultacija s državama članicama, a posebno s upraviteljima i vlasnicima šuma, kako bi se poboljšalo prikupljanje podataka o stanju šuma i, prema potrebi, usklađivanje podataka; naglašava da je također potrebno uzeti u obzir finansijska sredstva i ljudske resurse, posebno kako bi se u ranoj fazi mogle utvrditi resursno učinkovite upotrebe šuma i ograničenja korištenja šuma;
12. naglašava da strategija, iako je usmjerena na šume u EU-u, i njezina provedba moraju biti usklađene s radom koji na paneuropskoj razini obavljaju konferencija Forest Europe i međunarodne organizacije kao što je FAO te da se njima moraju uzeti u obzir stajališta stručnih skupina i rad na razini država članica; ističe da bi se u sklopu strategije i njezine provedbe trebalo izbjegavati udvostručavanje posla i povećanje administrativnog opterećenja; nadalje smatra da bi, s obzirom na snažnu predanost EU-a zaštiti biološke raznolikosti i ponora ugljika te promicanju održive nabave, proizvodnje i korištenja resursa na globalnoj razini, kako je naglašeno u Komisiju prijedlogu uredbe o proizvodima koji nisu povezani s krčenjem šuma, strategiju trebalo provesti tako da ona služi kao model primjera najbolje prakse, kojim se priznaje širok niz polazišnih situacija te istovremeno potiču slični pristupi u drugim regijama;
13. naglašava da provedba strategije, kako bi se ostvarili njezini različiti ciljevi, mora biti primjerena svrsi na regionalnoj i lokalnoj razini, među ostalim i tako da bude prilagođena lokalnim uvjetima i iskustvima te tradicionalnom znanju i upotrebama, uzimajući u obzir aktualne znanstvene spoznaje, kao i da se njome dionicima pružaju potrebne vještine; konstatira da se mora temeljiti na potpunom priznavanju prava vlasništva, gospodarski, okolišno i društveno održivom šumarskom sektoru te načelu „onečišćivač plaća“ kao ključnim elementima u pružanju različitih šumarskih usluga i poboljšanju otpornosti;
14. poziva Komisiju da proveđe sveobuhvatnu procjenu učinka strategije kako bi se utvrdile posljedice za tržišne uvjete, ruralna područja i različite potrebe za financiranjem, među ostalim za istraživanje i inovacije, razvoj vještina, infrastrukturu, ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu njima te poboljšanje biološke raznolikosti;

Poticanje uravnotežene multifunkcionalnosti

15. prepoznaje ključnu ulogu šuma i čitavog lanca vrijednosti koji se temelji na šumama u zaštiti klime i biološke raznolikosti te u ublažavanju klimatskih promjena kako bi se doprinijelo postizanju održivog i klimatski neutralnoga gospodarstva do 2050.; naglašava da višefunkcionalna uloga šuma obuhvaća višestruke usluge ekosustava i socioekonomski funkcije, kao što su očuvanje i poboljšanje biološke raznolikosti i tla, ublažavanje klimatskih promjena, sekvestracija i skladištenje ugljika iz atmosfere, sprečavanje degradacije zemljišta, opskrba obnovljivim i prirodnim sirovinama te medicinskim, jestivim i kulinarskim proizvodima, kao i neekstraktivne gospodarske

aktivnosti, uključujući održivi ekoturizam, što sve dovodi do otvaranja radnih mjesta i gospodarskog rasta u ruralnim i urbanim područjima, suzbija depopulaciju ruralnih područja, doprinosi osiguravanju čiste vode i zraka i zaštitu od prirodnih opasnosti te nudi rekreacijske, zdravstvene, estetske i kulturne koristi; naglašava da se provedbom strategije mora zajamčiti uravnoteženo pružanje svih usluga te zadržati i povećati konkurentnost i inovativnost; ističe da je za uspješno pružanje usluga potrebno održivo aktivno gospodarenje;

16. smatra da bi ključno načelo uravnoteženja višestrukih funkcija šuma i definiranja ciljeva i mjera za pružanje svih usluga ekosustava trebalo biti nastojanje da se postigne što više sinergija, a da se kompromisi smanje na najmanju moguću mjeru na osnovi informacija koje se temelje na dokazima;
17. naglašava da šume doprinose ublažavanju klimatskih promjena sekvestracijom ugljika, skladištenjem ugljika i održivom zamjenom fosilnih goriva te proizvoda, materijala i izvora energije dobivenih od njih, kao i drugih proizvoda s visokim ekološkim i ugljičnim otiskom drvom i proizvodima od drva; naglašava da je drvo jedini značajan prirodni obnovljivi resurs koji ima potencijal za zamjenu neke vrlo energetski intenzivne materijale, kao što su cement i plastika, te da će u budućnosti biti sve traženje; napominje da je strategija posebno usmjerena na skladištenje u građevinskom sektoru i smatra da bi se njezinom provedbom trebala jasno poduprijeti šira upotreba različitih mogućnosti za zamjene na bazi drva te da bi se ta provedba trebala bazirati na znanstveno utemeljenim i pouzdanim procjenama životnog ciklusa, u skladu s ciljevima EU-a u području okoliša i ciljevima strategije za biogospodarstvo i industrijske strategije, kako bi se oslobodio puni potencijal proizvoda koji se temelje na šumama u jačanju kružnoga gospodarstva i borbi protiv klimatskih promjena te kako bi se ostvarilo gospodarstvo bez fosilnih goriva; naglašava ulogu istraživanja o zamjeni fosilnih materijala i fosilnih goriva; naglašava potrebu za općenitim smanjenjem potrošnje u EU-u i pozdravlja uspostavu metodologije za kvantifikaciju klimatskih koristi gradnje s drvnom sirovinom;
18. naglašava da se ne smije zanemariti velika važnost zdravog i plodnog šumskog tla jer je ono neophodno za održavanje života, povećanje produktivnosti šuma²⁹, skladištenje ugljika i zaštitu ključne podzemne mreže gljiva koja stablima omogućuje dijeljenje resursa kao što su hranjive tvari, voda ili obrambeni signali, čime se osigurava veća otpornost na nametnike i bolesti te čak na sušu i ekstremne vremenske uvjete^{30, 31, 32} koji

²⁹ Komunikacija Komisije od 17. studenoga 2021. naslovljena „Strategija EU-a za tlo do 2030. – Ostvarivanje koristi od zdravog tla za ljude, hranu, prirodu i klimu” (COM(2021)0699),

³⁰ Pickles, B. J. i Simard, S. W., Mycorrhizal Networks and Forest Resilience to Drought, *Mycorrhizal Mediation of Soil – Fertility, Structure, and Carbon Storage* (Mikorizne mreže i otpornost šuma na sušu. Mikorizno posredovanje u tlu – Plodnost, struktura i skladištenje ugljika), Elsevier, Amsterdam, 2017., str. 319.-339.

³¹ Gorzelak i dr., Inter-plant communication through mycorrhizal networks mediates complex adaptive behaviour in plant communities (Komunikacija među biljkama putem mikoriznih mreža posreduje u složenom prilagodljivom ponašanju u biljnim zajednicama), *AoB Plants*, 2015.

³² Usman i dr., Mycorrhizal Symbiosis for Better Adaptation of Trees to Abiotic Stress Caused by Climate Change in Temperate and Boreal Forests (Mikorizna simbioza za bolju prilagodbu drveća abiotičkom stresu izazvanom klimatskim promjenama u umjerenim i borealnim šumama), *Frontiers in Forests and Global Change*, 2021.

će se zbog klimatskih promjena vjerojatno povećati u pogledu intenziteta ili učestalosti;

19. ističe da je proizvode na bazi drva potrebno koristiti na najučinkovitiji i najodrživiji mogući način kako bi oni optimalno doprinijeli ublažavanju klimatskih promjena i kružnom gospodarstvu; smatra da se ograničenjima za osiguravanje održivosti mora ograničiti uklanjanje drva i da su načela smjernica o kaskadnom sustavu³³ dobar standard za učinkovitu uporabu, ali samo ako se ne koriste kao statični pristup i da se stoga moraju redovito prilagođavati kako bi se odrazili inovativni načini uporabe, primjerice u građevini, tekstilnoj industriji, biokemiji, medicinskim primjenama i materijalima za baterije; naglašava da se resursi koji se temelje na drvu moraju upotrebljavati što je učinkovitije moguće, pri čemu se gospodarskim i operativnim odlukama u obzir moraju uzeti nacionalne posebnosti, te ističe da nenarušeno tržište koje dobro funkcionira može potaknuti učinkovitu i održivu upotrebu drvnih resursa zajedno s odgovarajućim mjerama za osiguravanje zaštite okoliša;
20. naglašava važnost pouzdane i održive opskrbe drvom, proizvodima na bazi drva i biomasom koja se temelji na šumama u postizanju ciljeva održivosti EU-a, uključujući cilj ugljične neutralnosti do 2050. te ciljeve zelenog rasta i radnih mesta iz zelenog plana; napominje da se očekuje daljnji rast potražnje³⁴ i da bi se za zadovoljavanje te potražnje trebala poticati upotreba lokalno i održivo proizvedenog drva; smatra da veliki dio šumarskog sektora EU-a osigurava visoko održivu vrstu sirovina; poziva Komisiju da nakon provedbe mjera u okviru strategije razmotri učinke istjecanja i učinke zamjene fosilnih goriva i neobnovljivih materijala, kao i učinke na konkurentnost šumarskog sektora i industrija koje se temelje na šumama te da prati moguće učinke na dostupnost drva;
21. ističe da sve veća potražnja za drvom kao sirovinom, posebno za drvom kao izvorom energije, predstavlja velike izazove za šume u kontekstu političkih kriza kao što je rat u Ukrajini te iziskuje stalno praćenje domaćih šumarskih resursa kako bi se procijenile potencijalne nestašice; poziva Komisiju i države članice da procijene ovisnost o uvozu drvne sirovine iz Rusije u svjetlu legitimnih sankcija nakon ruske invazije na Ukrajinu te da razviju strategije za ublažavanje poremećaja kada je to potrebno, istovremeno izbjegavajući prenamjenu poljoprivrednih površina prikladnih za proizvodnju hrane na razini EU-a; ističe ključnu važnost sigurnosti opskrbe EU-a i vlastite proizvodnje sirovina u širem kontekstu ciljeva zelenog plana; ističe da, u određenim okolnostima, zanemarivanje šuma može dovesti do gubitka radnih mesta u ruralnim područjima i povećane ovisnosti o uvozu šumarskih proizvoda iz dijelova svijeta u kojima je gospodarenje šumama manje održivo;
22. podsjeća da 2,1 milijun ljudi radi u sektoru koji se temelji na šumama, dok proširenii vrijednosni lanac koji se temelji na šumama podupire 4 milijuna radnih mesta u zelenom gospodarstvu, ne računajući pritom maloprodajne aktivnosti i aktivnosti koje

³³ Evropska komisija, Glavna uprava za unutarnje tržište, industriju, poduzetništvo te male i srednje poduzetnike, *Smjernice o kaskadnoj uporabi biomase s odabranim primjerima dobre prakse s drvnom biomasom*, Ured za publikacije, 2019.

³⁴ Hetemäki, L., Palahí, M. i Nasi, R., *Seeing the wood in the forests. Knowledge to Action 1* (Vidjeti drvo u šumi. Od znanja do djelovanja I), Evropski šumarski institut, 2020.; vidjeti i Izvješće WWF-a o živim šumama, Poglavlje 5.,

https://wwf.panda.org/discover/our_focus/forests_practice/forest_publications_news_and_reports/living_forests_report/

nisu povezane s drvom, kao što su rekreativne aktivnosti povezane sa šumom i znanstveni rad na šumama; napominje da se zaposlenost u šumarskom sektoru smanjila za 33 % između 2000. i 2015. uglavnom zbog sve veće mehanizacije u razdoblju dok se povećavala i eksploatacija drva; ističe važnu ulogu koju šume imaju u otvaranju zelenih radnih mesta u ruralnim i planinskim područjima; napominje da nedrvni šumski proizvodi, kao što su razni prirodni prehrambeni proizvodi, lijekovi i rješenja za osnovne materijale, imaju važnu ulogu kao izvor prihoda čija je procijenjena vrijednost 2015. iznosila oko 4 milijarde EUR³⁵ i da su duboko ukorijenjeni u regionalne tradicije; poziva Komisiju i države članice da procijene gospodarske učinke pristupa koji je bliži prirodi, među ostalim na izravno i neizravno zapošljavanje;

23. poziva Komisiju i države članice da prate i procijene učinke koje bi promjena ravnoteže između funkcija šuma imala na cijelokupno stanje zaposlenosti i profitabilnosti lokalnog drvnog sektora, posebno u ruralnim i planinskim područjima, te u dijelovima drvoprerađivačke industrije niz lanac opskrbe i naglašava potrebu za održavanjem ili poboljšanjem privlačnosti zapošljavanja u tom sektoru i sigurnosti na radnome mjestu pri razmatranju promjena u praksama gospodarenja;
24. uviđa da postoji nekoliko dodatnih koristi povezanih s ponovnim pošumljavanjem i pošumljavanjem, kao što su filtriranje vode, povećana dostupnost vode, ublažavanje suše, kontrola poplava, izbjegavanje taloženja, stvaranje staništa divljih vrsta, povećanje faune u tlu, povećana plodnost tla i filtriranje zraka; pozdravlja plan ponovnog pošumljavanja i pošumljavanja za sadnju najmanje 3 milijarde dodatnih stabala u EU-u do 2030.; naglašava da bi se takve inicijative trebale provoditi u skladu s jasnim ekološkim načelima i biti u potpunosti kompatibilne s ciljem biološke raznolikosti kojim se daje prednost obnovi šumskih ekosustava; podsjeća da sadnja stabala ovisi o potpori lokalnih dionika i regionalnom planiranju; poziva Komisiju i države članice da posebnu pozornost posvete sadnji prikladnog drveća u područjima s degradiranim tlom i područjima zahvaćenima dezertifikacijom te ponavlja važnost zaštite primarnih šuma i šuma starog rasta; ističe da povećanje pošumljenog zemljišta može učinkovito doprinijeti borbi protiv klimatskih promjena i prirodnoj obnovi degradiranih šumskih sustava, što srednjoročno i dugoročno može dovesti do gospodarskog i društvenog razvoja te otvaranja novih radnih mesta; poziva Komisiju da u svoja načela dodatnosti uključi stabla posađena u okviru novih ekosHEMA zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) i obveza u području okoliša i klime te drugih obveza upravljanja, kao i obveza u okviru nacionalnih planova za oporavak i otpornost jer će i novi ZPP i Mehanizam za oporavak i otpornost biti provedeni nakon donošenja Strategije EU-a za bioraznolikost do 2030.; ističe da se, s obzirom na to da je zemlja ograničeni resurs, treba dati prednost sadnji stabala u postojećim šumama, na rubnim zemljištima i u gradskim područjima u odnosu na prenamjenu produktivnih poljoprivrednih zemljišta, posebno zbog novih geopolitičkih okolnosti, kao i u odnosu na prenamjenu pašnjaka i prirodnih travnjaka jer to ne dovodi do nikakvih značajnih promjena u količini organskog ugljika u tlu³⁶; napominje priliku za razvoj gradskih šuma u tom području; podsjeća, međutim, da ponovno pošumljavanje i pošumljavanje mogu uključivati i kompromise za biošku

³⁵ na području Forest Europe, vidjeti izvješće konferencije Forest Europe iz 2020. pod naslovom „State of Europe's Forests 2020“ (Stanje europskih šuma 2020.).

³⁶ Radni dokument službi Komisije od 16. srpnja 2021. naslovлен „Obveza sadnje 3 milijarde stabala do 2030.“ (SWD(2021)0651).

raznolikost, npr. na bioraznolikim travnjacima;

Zaštita, obnova, ponovno pošumljavanje, pošumljavanje i održivo gospodarenje

25. naglašava višedimenzionalnu ulogu šuma i važnost zdravih, ekološki otpornih šumskih ekosustava koji pružaju mnoštvo usluga društvu, kao što su očuvanje biološke raznolikosti i opskrba obnovljivim sirovinama, čime se doprinosi stvaranju radnih mјesta i poticanju gospodarskog rasta u ruralnim područjima; naglašava da će politike kojima se poboljšavaju zaštita i obnova bioraznolikost pomoći u borbi protiv klimatskih promjena; poziva na održivo gospodarenje šumama u provedbi klimatskih ciljeva jer je ono ključno za smanjenje krčenja i propadanja šuma te ustraje u tome da bi očuvanje biološke raznolikosti te zaštita i očuvanje staništa trebali biti obuhvaćeni održivim gospodarenjem šumama;
26. naglašava da je važno da EU promiče očuvanje i obnovu šumskih ekosustava, uzimajući u obzir predstojeći zakon EU-a o obnovi prirode i poboljšavajući njihovu otpornost, uz potporu razvoju gospodarski održivog i dinamičnog sektora šumarstva i lokalnih zajednica; poziva na dugoročnu viziju zaštite i obnove europskih šuma;
27. prima na znanje najavu Komisije o razvoju dodatnih pokazatelja i graničnih vrijednosti za održivo gospodarenje šumama koje države članice mogu dobrovoljno provoditi na nacionalnoj i regionalnoj razini; smatra da bi se tim pokazateljima i pragovima trebalo poboljšati razumijevanje o tome upravlja li se šumom na održiv način na razini šumskih sastojina ili barem na razini krajobraza te utvrditi koji su koraci poduzeti za obnovu bili uspješni; poziva Komisiju da razvije pokazatelje i pragove utemeljene na dokazima kako bi se nadopunio okvir za održivo gospodarenje šumama, posebno u pogledu razvoja jasnih kriterija koji se odnose na zdravlje ekosustava, biološku raznolikost i klimatske promjene, kako bi ih učinili učinkovitim alatom za poboljšanje održivosti šuma EU-a i osiguranje da gospodarenje šumama pridonosi ciljevima EU-a u pogledu klime i biološke raznolikosti; smatra da su ti dodatni pokazatelji i pragovi ključni alati za zaštitu i obnovu biološke raznolikosti te za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama u sektoru šumarstva; ističe činjenicu da je definicija održivog gospodarenja šumama dogovorena u okviru paneuropskog procesa Forest Europe te da je u državama članicama uključena u nacionalno zakonodavstvo i dobrovoljne sustave, kao što je certificiranje šuma; stoga naglašava potrebu za osiguravanjem dosljednosti između rada Komisije i rada organizacije Forest Europe te Organizacije za hranu i poljoprivredu (FAO), izbjegavanjem udvostručavanja napora ili nerazmjernog povećanja administrativnog opterećenja, kao i za suradnjom s nacionalnim i regionalnim nadležnim tijelima, javnim i privatnim upraviteljima šuma i vlasnicima šuma te drugim relevantnim dionicima kako bi se osiguralo da pokazatelji i rasponi vrijednosti budu prikladni za primjenu na lokalnoj i regionalnoj razini u posebnim biogeografskim uvjetima; ističe da je Forest Europe započeo s radom na preispitivanju definicije održivog gospodarenja šumama i njegovih alata; poziva države članice da nastave ulagati napore u pogledu pravilne provedbe nacionalnih strategija i zakonodavstva u vezi s održivim gospodarenjem šumama te da ih prilagode svojim nacionalnim, regionalnim i lokalnim okolnostima; poziva države članice da na odgovarajući način prenesu i provedu zakonodavstvo EU-a i obvezujuće ciljeve u pogledu šuma te poziva Komisiju i države članice da osiguraju provedbu i primjenu Direktive o pticama i Direktive o staništima, uključujući mrežu Natura 2000;

28. ističe da se pritisak na šume uzrokovani nametnicima, bolestima i parazitima, prirodnim katastrofama, promjenama u vezi s količinom vode, povišenim prosječnim temperaturama i drugim poremećajima sve više pojačava zbog klimatskih promjena te da je hitno potrebno ojačati prilagodljivost i otpornost šumske ekosustava održivim aktivnim gospodarenjem; primjećuje gospodarski učinak tih poremećaja na cijelokupni šumarski sektor; konstatira da pojačana primjena praksi održivog gospodarenja i inovativnih tehnologija u obnovi, pošumljavanju i ponovnom pošumljavanju može doprinijeti izgradnji otpornosti i poboljšanju biološke raznolikosti; poziva Komisiju da prikuplja i širi znanje među državama članicama o tome kako prilagoditi šume trenutačnim i očekivanim klimatskim promjenama, u skladu s novom strategijom EU-a za prilagodbu te strategijom EU-a za biološku raznolikost; konstatira da se održivo upravljanje šumama kao dinamični koncept sastoji od širokog spektra mjera i prilagodljivih praksi, od kojih mnoge mogu imati ključnu ulogu u potencijalu šuma za ublažavanje klimatskih promjena te nudi mjeru za uvođenje prilagođenijih vrsta boljeg podrijetla, jačanje doprinosu šuma hidrološkom ciklusu, sjeću šuma kako bi se obuzdalo nametnike, patogene i invazivne vrste, sprječavanje šumskih požara i održavanje zaštitnih funkcija uz istodobno podupiranje multifunkcionalnih uloga šuma; ističe da postizanje većih, otpornijih i raznolikijih šumskih površina također zahtijeva pristup genetskim resursima; naglašava važnost podupiranja nacionalnih genetskih fondova sadnica kako bi se lokalnim i regionalnim inicijativama za pošumljavanje i ponovno pošumljavanje pružio dovoljan broj autohtonih vrsta drveća; ističe važnu ulogu prirodne obnove za budućnost šuma jer se njome mogu potaknuti neometani razvoj korijena, veća vitalnost i stabilnost drveća te niži troškovi sadnje, uz napomenu da prirodna obnova nije uvijek moguća zbog posebnih uvjeta u pogledu šuma; naglašava da raznolike šume i klimatski uvjeti u EU-u zahtijevaju različite održive prakse gospodarenja šumama, koji se temelje na snažnoj zajedničkoj osnovi i koje bi trebalo dodatno razvijati na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini;
29. s velikom zabrinutošću napominje da su veliki i intenzivniji požari sve veći izazov diljem Europske unije, posebno da je u sezoni požara 2021. nastala dosad nezabilježena šteta i da je uništeno gotovo pola milijuna hektara površina u EU-u, osobito u regijama Europe koje su suočene s najvišim prosječnim porastom temperature, kao što je Sredozemlje; ističe da su „megapožari” sve snažniji i češći na globalnoj razini; podsjeća da raznolik krajobraz s raznolikim šumama omogućava veći bedem ili prirodnu granicu protiv velikih i nesvladivih šumskih požara; naglašava da bi obnova raznolikih šuma pomogla u sprječavanju i ograničavanju požara; naglašava potrebu za većim sredstvima i razvojem sustava upravljanja požarima koji se temelji na znanosti i potpore za izgradnju kapaciteta putem savjetodavnih usluga kako bi se suzbili učinci klimatskih promjena u šumama; poziva Komisiju i države članice da bolje promiču i koriste koncept integriranog upravljanja požarima te konstatira da bi za to mogli biti potrebni bolji regulatorni kapaciteti u državama članicama, jačanje javnih službi te predana potpora i pojačana suradnja u sprečavanju katastrofa, pripravnosti i odgovoru na njih; ističe važnost daljnog razvoja i potpunog iskorištavanja Mechanizma EU-a za civilnu zaštitu u odnosu na šumske požare i druge prirodne katastrofe; poziva Komisiju da prikuplja i širi znanje među državama članicama o tome kako prilagoditi šume trenutačnim i očekivanim klimatskim promjenama, u skladu s novom strategijom EU-a za prilagodbu; poziva Komisiju da izradi procjene rizika od šumskih požara i karte na temelju poboljšanih proizvoda programa Copernicus, umjetne inteligencije i drugih podataka dobivenih daljinskim istraživanjem kako bi se poduprlo preventivno

djelovanje;

30. ističe da su različite razine zaštite dio alata za održivo upravljanje šumama; naglašava da u mnogim slučajevima čak i zaštita šuma i dalje zahtijeva određene oblike intervencije, na primjer kako bi se odgovorilo na prirodne opasnosti ili potrebe prilagodbe; napominje da su šume različite starosti i s raznolikim vrstama te stalnim pokrovom otpornije na klimatske utjecaje kao što su požari, suše i vremenski uvjeti neuobičajeni za godišnje doba, među ostalim u okviru održivog upravljanja šumama, te su stoga važno ulaganje za budućnost; ustraje u tome da su monokulture manje otporne na nametnike i bolesti, kao i na sušu, vjetar, oluje i požare te da ih se stoga ne bi trebalo podupirati sredstvima EU-a;
31. prihvaca da ne doprinose sve prakse gospodarenja sekvestraciji ugljika u šumama, ali ističe da se prakse i profesionalci mogu prilagoditi i modernizirati kako bi se na najbolji način uravnotežili kompromisi, optimizirao njihov pristup ostvarivanju višestrukih ciljeva i stvorile sinergije s ublažavanjem klimatskih promjena i ciljevima prilagodbe te mnogim drugim funkcijama šume; s tim u vezi ističe da postoje kompromisi i sinergije između potražnje za drvom i očekivanja da će šume djelovati kao ponori ugljika i osigurati staništa za floru i faunu; poziva Komisiju i njezine službe da u tom pogledu strateški rade kako bi se osigurala dosljednost u cjelokupnom radu povezanom sa šumarstvom i kako bi se poboljšalo održivo gospodarenje šumama, uz potpuno poštovanje načela supsidijarnosti; ističe da određene prakse upravljanja, posebno uključivanje dobrovoljnog odvajanja šumskega područja, mogu pomoći u obnovi šuma i imati pozitivan učinak na sekvestraciju ugljika, biološku raznolikost i ekološko stanje; konstatira da šume mogu imati vrlo različite razine biološke raznolikosti te kapaciteta za sekvestraciju i skladištenje ugljika ovisno o upravljanju, korištenim strojevima, intenzitetu i učestalosti sječe, stanju tla, parazitima i bolestima, starosti šumskega sastojina itd.; ističe da trenutačno neke šume ispuštaju više ugljika nego što ga apsorbiraju; konstatira da se šume ne bi trebalo smatrati samo ponorima CO₂ i rješenjem za izostanak smanjenja emisija iz drugih sektora;
32. pozdravlja postojeću suradnju Komisije i država članica u okviru dobrovoljnih smjernica za šumarstvo u skladu s prirodom Radne skupine za šume i prirodu; smatra da bi, kako bi se osigurala dodana vrijednost, smjernice o tom konceptu trebale u potpunosti poštovati načelo supsidijarnosti te uključivati širok raspon alata i praksi za održivo gospodarenje šumama koji su znanstveno dokazani i usmjereni na rezultate, posebno uzimajući u obzir potrebe na lokalnoj i regionalnoj razini, kako bi se vlasnicima šuma i upraviteljima pružili alati i odgovarajući finansijski poticaji za poboljšanje povezanosti i suradnje u pogledu bolje integracije zaštite biološke raznolikosti s poboljšanim praksama upravljanja kojima je istodobno cilj pružiti druge usluge ekosustava i proizvode, kao što je pokazala mreža INTEGRATE; ističe da šume u Uniji imaju vrlo različite karakteristike te da stoga postoji velika potreba za različitim pristupima u pogledu politika i upravljanja koji se temelje na snažnoj zajedničkoj osnovi;
33. ističe važnost primarnih šuma i šuma starog rasta zbog bogate biološke raznolikosti i zbog toga što pružaju raznolika mikrostaništa ključna za održavanje visokih razina biološke raznolikosti, te njihovu ključnu ulogu u zaštiti biološke raznolikosti, sekvestraciji i skladištenju ugljika te opskrbi slatkom vodom; ponavlja poziv da se sve

preostale šume starog rasta i primarne šume strogog zaštite u skladu sa Strategijom EU-a za biološku raznolikost do 2030.; ustraje u tome da se zaštita mora osigurati i zaštitnim zonama uz primarne šume i šume starog rasta kako bi se podržao razvoj obilježja šuma starog rasta; ističe da će proširenje odgovarajuće zaštite na zaštitne zone poboljšati povezivost staništa visoke ekološke vrijednosti, što će značajno pridonijeti očuvanju i ublažiti negativne učinke fragmentacije; uviđa da su gotovo sve primarne šume izgubljene i izražava zabrinutost zbog nezakonite sječe u nekim državama članicama EU-a; primjećuje različite definicije primarnih šuma i šuma starog rasta utvrđene na međunarodnoj razini i naglašava da se, prije poduzimanja dalnjih napora u pogledu definiranja, države članice, vlasnici šuma i upravitelji šuma i drugi dionici moraju zajednički dogovoriti o nizu definicija primarnih šuma i prašuma koje se nadovezuju na postojeće; žali zbog toga što Komisija 2021. nije donijela smjernice o definiciji šuma starog rasta i primarnih šuma, kako je navedeno u Strategiji EU-a za biološku raznolikost do 2030., ali pozdravlja tekući rad Radne skupine za šume i prirodu na tim definicijama; naglašava da je potrebno razmotriti raznoliki i sveobuhvatni skup svojstava i osigurati fleksibilnost kako bi se uzeli u obzir posebni uvjeti u biogeografskim regijama i u različitim vrstama šuma te propisno razlikovalo između šuma starog rasta i starijih šumskih sastojina kojima se upravlja za dugotrajnu rotaciju; ističe da se takve definicije moraju hitno dogovoriti, temeljiti se na ekološkim načelima i uzimati u obzir raznolikost europskih šuma, vlasnika, tradicija gospodarenja, vrsta prirode i promjenjivih klimatskih zona, kao i izbjegavati nerazmjerne zahtjeve upravljanja za susjedne šume i šumska područja te omogućiti mjere upravljanja povezane s pitanjima kao što je sprečavanje katastrofa; ističe ulogu finansijskih poticaja u budućem dobrovoljnem razvoju određenih starih šuma na zemljištu na ugaru; naglašava da je rasprostranjenost primarnih šuma i šuma starog rasta u EU-u neudjenačena, s obzirom na to da se 90 % njih nalazi u samo četiri države članice³⁷;

34. pozdravlja činjenicu što smjernice Komisije o novim zaštićenim područjima priznaju potrebu za određenim tekućim aktivnostima, kao na primjer gospodarenjem ungulatima pomoću lova kako bi se zaštitio široki raspon šumskih stanišnih tipova;
35. podsjeća na znatan manjak mapiranja primarnih šuma i šuma starog rasta te ističe hitnu potrebu za dovršetkom okvira kako bi se osiguralo sveobuhvatno i usklađeno mapiranje koje se temelji na jasnim operativnim kriterijima i definicijama; poziva Komisiju da prizna ono što je dosad učinjeno u pogledu utvrđivanja, mapiranja i procjene tih šuma u nekim državama članicama te da podupre razmjenu najboljih praksi i znanja; ponavlja svoj poziv Komisiji i državama članicama da usklade postojeće podatke, popune praznine povezane s lokacijom primarnih šuma i šuma starog rasta i da stvore bazu podataka o svim potencijalnim lokacijama koje ispunjavaju kriterije za svrstavanje u šume starog rasta i primarne šume; u tom kontekstu poziva Komisiju i države članice da stvore transparentnu i lako dostupnu bazu podataka o svim potencijalnim lokacijama koje ispunjavaju kriterije za svrstavanje u šume starog rasta i primarne šume;
36. prima na znanje rad Komisije na razvoju smjernica za pošumljavanje i ponovno pošumljavanje koje pogoduje biološkoj raznolikosti; naglašava da bi posebna pozornost trebala biti na onim državama članicama u kojima ima malo šumskog pokrova i, ako je

³⁷ Zajednički istraživački centar, Mapping and assessment of primary and old-growth forests in Europe (Kartografsko prikazivanje i procjena primarnih šuma i šuma starog rasta u Europi), 2021.

potrebno i ne šteti ciljevima biološke raznolikosti, na marginalnim i drugim zemljиштima koja nisu pogodna za proizvodnju hrane u blizini gradskih i prigradskih područja ili u planinskim područjima, te na potpori razvoju otpornih, mješovitih i zdravih šuma; naglašava da definicije i smjernice o pošumljavanju koje pogoduje biološkoj raznolikosti moraju biti znanstveno utemeljene, da moraju uzeti u obzir raznolikost europskih šuma, tipove vlasništva, tradiciju gospodarenja i vrstu prirode, kao i promjenjive klimatske zone, te da se definicije moraju utvrditi u bliskoj suradnji s državama članicama i relevantnim dionicima; nadalje, ustraže u tome da se neisušena močvarna ili tresetna područja ne bi trebala isušiti radi pošumljavanja te da se, u slučaju gdje su se u prošlosti isušivala zemljишta, ne bi smjelo dopustiti daljnje ili dodatno isušivanje; dodatno ističe da se treba posebno paziti kako bi se izbjegla erozija u šumama u planinskim područjima;

Omogućiti šumama i upraviteljima šuma da ostvare više ciljeva

37. napominje da su ZPP i Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj glavni izvori potpore mjerama za šumarstvo te da čine 90 % ukupnog financiranja šumarstva u EU-u; navodi da je Komisija u svojoj evaluaciji mjera za šumarstvo iz 2017. zaključila da je potpora ruralnom razvoju za šume općenito imala pozitivan učinak i da bi mogla znatno doprinijeti ostvarivanju koristi za gospodarstvo, okoliš i društvo³⁸; konstatira da su u razdoblju od 2014. do 2020. države članice potrošile samo 49 % dostupnih sredstava, da je Komisija utvrdila administrativno opterećenje, nedovoljno privlačne premije i nedostatak savjetodavnih usluga kao razloge za tu nisku upotrebu te da bi to trebalo uzeti u obzir pri prilagodbi novih strateških planova u okviru ZPP-a; poziva države članice da uklone administrativna opterećenja kako bi se Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj mogao učinkovito koristiti za mjere za šumarstvo; pozdravlja cilj Komisije da poveća iskorištanje dostupnih sredstava i naglašava da bi trebalo osigurati da se finansijskim sredstvima i subvencijama ne podržavaju postupci koji potkopavaju uravnoteženo pružanje raznih usluga ekosustava; ističe da je u strateške planove u okviru ZPP-a potrebno uključiti konkretne i dovoljno privlačne mjere kako bi se osigurale intervencije i mjere za poboljšanje održivog gospodarenja šumama i multifunkcionalne uloge šuma u EU-u, kako bi se osiguralo da se potpora pruža inicijativama povezanim sa šumskim ekosustavima, posebno kako bi se smanjio gubitak biološke raznolikosti u šumama, poticala sadnja odgovarajućih autohtonih vrsta stabala prilagođenih određenom okolišu, poboljšalo upravljanje šumama i osiguralo da se sredstva koriste u skladu s relevantnim ciljevima politike; žali zbog činjenice da Komisija ne prati rashode za šumarstvo u okviru drugih mjera za ruralni razvoj; ističe da je potpora dobrovoljnim mjerama za očuvanje prirode u skladu s pravima vlasništva i načelom supsidijarnosti;
38. poziva Komisiju da pronađe nove načine kako bi kombiniranje različitih fondova učinila privlačnjim i lakše provedivim te kako bi odražavala i iskoristila multifunkcionalnu prirodu šuma i usluga šumskog ekosustava, da bolje promiče druge izvore financiranja EU-a kao što su program LIFE, Obzor Europa, Europski fond za regionalni razvoj, Kohezijski fond i Instrument Europske investicijske banke za

³⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Forests,_forestry_and_logging#Employment_and_apparent_labour_productivity_in_forestry_and_logging

financiranje prirodnog kapitala; poziva Komisiju da ocijeni dosljednost različitih instrumenata financiranja u okviru proračuna Unije i Instrumenta EU-a za oporavak, uključujući nacionalne strateške planove u okviru ZPP-a, s obvezama i ciljevima utvrđenima u strategiji EU-a za šume i strategiji EU-a za biološku raznolikost; poziva Komisiju da u okviru mjera za šumarsko-okolišne i klimatske usluge i za potporu očuvanju šuma razmotri i obveze koje se odnose na zaštitu i strogu zaštitu šuma utvrđene Strategijom EU-a za biološku raznolikost do 2030. i novom strategijom EU-a za šume do 2030.; poziva Komisiju da produlji rok za ispunjavanje tih obveza na trajanje dulje od 7 godina, posebno u pogledu stroga zaštićenih šumskih područja;

39. ističe da šumarski sektor, više nego poljoprivredni sektor, prvenstveno djeluje kao sektor utemeljen na tržištu i da ne ovisi znatno o subvencijama, istodobno primjećujući da financiranje ZPP-a mora uglavnom biti usmjereno na proizvodnju hrane i jamčenje sigurnosti opskrbe hranom u Uniji; naglašava da stavljanje većeg naglaska na druge usluge ekosustava ne bi trebalo dovesti do nerazmjerne ovisnosti te podupire Komisiju i države članice u dalnjem razvoju dobrovoljne naknade na temelju tržišnih uvjeta za programe usluga ekosustava, kao što su sekvestracija ugljika, promicanje biološke raznolikosti, zaštita tla i upravljanje vodama, prikupljanje podataka i praćenje; ističe važnost primjene načela dodatnosti i osmišljavanja programa na način kojim se u potpunosti uviđa rad predvodnika i drugih sudionika te kojim se može motivirati širok raspon vlasnika šuma; nadalje ističe da se u okviru posebnih zahtjeva programa u obzir treba uzeti velika raznolikost šuma te razni izazovi s kojima se suočavaju kao i mogućnosti koje nude; napominje da je dostupnost pouzdanih podataka o uslugama ekosustava ključna za uspostavu bilo kakvog programa za plaćanje; pozdravlja Komunikaciju Komisije o sekvestraciji ugljika³⁹ čiji je cilj potaknuti nove poslovne modele iz javnih i privatnih izvora nagrađivanjem praksi gospodarenja za povećanje sekvestracije u živim biomasama i tlima u skladu s ekološkim načelima; naglašava potrebu za inicijativama za sekvestraciju ugljika koje se temelje na pouzdanoj znanstvenoj metodologiji, uključujući mogućnost neintervencijskih pristupa u skladu sa Strategijom za biološku raznolikost; naglašava, u svjetlu te inicijative, da aktivno održivo gospodarenje šumama može doprinijeti povećanju zaliha ugljika i rastu šuma; naglašava da bi uklanjanje ugljika u šumarstvu trebalo biti usmjereno na poticaje za vlasnike i upravitelje šuma da prema potrebi ulažu u aktivno održivo gospodarenje šumama i njihovu zaštitu, te tako promiču obnovu i povećani rast; pozdravlja plan Komisije da predloži obvezujući regulatorni okvir EU-a za certifikaciju uklanjanja ugljika do kraja 2022. kako bi se ispravno kvantificirali, izvjestili i certificirali napori za uklanjanje ugljika te izbjegao rizik od pogrešnog predstavljanja i manipulativnog zelenog marketinga;
40. uviđa važnu ulogu postojećih programa certificiranja temeljenih na tržištu i njihov doprinos daljnjoj primjeni održivog gospodarenja šumama; napominje da se većina tih programa pokazala vjerodostojnim i učinkovitim alatima za poticanje praksi održivog gospodarenja šumama diljem Europe; pozdravlja kontinuirani nadzor koji institucije EU-a provode kao pomoć stalnom poboljšanju; pozdravlja najavu Komisije o razvoju dobrovoljnog programa certificiranja koji je u skladu s prirodom; poziva Komisiju da se pobrine za to da te inicijative poboljšavaju šumske ekosustave, štite biološku raznolikost i osiguravaju dodanu vrijednost praksi gospodarenja šumama u skladu s prirodom;

³⁹ Komunikacija Komisije od 15. prosinca 2021. naslovljena „Održivi ciklusi ugljika” (COM(2021)0800).

potiče Komisiju da surađuje s postojećim i dokazanim programima certificiranja i da iz njih uči te da podrži napore za poboljšanje postojećih programa, među ostalim u pogledu transparentnosti za potrošače i uzimajući u obzir potražnju potrošača; smatra da se, kako bi se stvorila dodana vrijednost, dobrovoljno certificiranje u skladu s prirodom mora temeljiti na jasnom obveznom okviru i vlasnicima šuma mora ponuditi dostaatna i dobra cijena za pružanje usluga ekosustava, npr. uvođenjem oznake kvalitete EU-a s lokalno prilagođenim smjernicama o šumarstvu u skladu s prirodom kako bi se promicale prakse gospodarenja koje najviše pogoduju biološkoj raznolikosti; poziva Komisiju da, nakon što završi s radom na definiranju šumarstva u skladu s prirodom, procjeni i dodanu vrijednost i troškove takvog programa certificiranja za vlasnike šuma; napominje da je dobrovoljno certificiranje samo jedan od koraka potrebnih za razvoj održivijeg gospodarenja šumama u EU-u;

41. pozdravlja odluku Komisije od 4. lipnja 2021. o licenciranju logotipa mreže Natura 2000⁴⁰; konstatira da bi se sustavom označivanja mreže Natura 2000 trebali promicati najstroži ekološki standardi EU-a za zaštitu najosjetljivijih stanišnih tipova i vrsta na kopnu; podsjeća da mreža Natura 2000 obuhvaća oko 18 % kopnene površine EU-a; ističe da bi države članice trebale osigurati da se ne provode aktivnosti koje uzrokuju štetu ili uznemiruju vrste u staništima u okviru mreže Natura 2000; poziva na postavljanje ambicioznih ciljeva u okviru strategije EU-a za šume kako bi se održale i obnovile ekološke vrijednosti tih područja, uzimajući u obzir njihove društvene i kulturne zahtjeve te regionalne i lokalne značajke; konstatira da bi aktivnosti očuvanja u područjima mreže Natura 2000 trebale biti u potpunosti u skladu s Direktivom o staništima i Direktivom o pticama te Strategijom EU-a za biološku raznolikost do 2030.; primjećuje da područja mreže Natura 2000 javnosti pružaju vrijedne usluge ekosustava; ističe da bi dodjela logotipa mreže Natura 2000 bilo kojoj robi ili uslugama trebala značiti da one pridonose ciljevima očuvanja područja mreže Natura 2000 iz kojeg potječu;
42. pozdravlja strateški plan rada o znaku za okoliš EU-a za razdoblje 2020. – 2024. koji je objavila Komisija; podsjeća da je znak za okoliš EU-a dobrovoljna oznaka okolišne izvrsnosti; napominje da se programom dodjele znaka za okoliš promiče kružno gospodarstvo EU-a i pridonosi održivim praksama potrošnje i proizvodnje; poziva na primjenu strogih standarda i praćenje, kao i na promicanje veće upotrebe znaka za okoliš u sektoru šumarstva EU-a; naglašava važnost proširenja područja primjene ekološke oznake za proizvode od drva kako bi se uključila razina održivosti tih proizvoda; poziva države članice da potiču proizvođače da prošire uporabu oznake Natura 2000 za nedrvne šumarske proizvode;
43. ističe da je za ispunjavanje ciljeva biološke raznolikosti i oslobađanje punog potencijala šuma u pogledu doprinosa ciljevima EU-a u području klime i kružnog gospodarstva potrebno poticati te nastaviti s istraživanjima, inovacijama i razvojem u područjima održivog gospodarenja šumama, posebno prilagodbe klimatskim promjenama, i bioloških alternativa proizvodima dobivenima iz fosilnih goriva i drugim proizvodima s visokim ugljičnim otiskom; potiče kontinuiranu potporu održivim inovacijama u području drva, kao što su tekstilni proizvodi na bazi drva koji imaju velik potencijal kao zamjena za sintetička tekstilna vlakna i pamuk te drugi materijali na bazi drva koji su

⁴⁰ SL C 229, 15.6.2021, str. 6.

dobili pozitivnu procjenu životnog ciklusa u području okoliša i klime; naglašava da takve biološke alternative moraju potrošačima osigurati proizvode po pristupačnim cijenama kako bi bile konkurentne; konstatira da bi razvojni ciklusi u sektoru mogli trajati 10 ili više godina i ističe da je predvidljivo i stabilno regulatorno okruženje preduvjet za privlačenje ulaganja; ističe da mnoge inovacije u sektoru imaju veliku dodanu vrijednost i osiguravaju visokokvalitetno zapošljavanje u ruralnim područjima kao i u vrijednosnom lancu šumarskog sektora i povezanim bioindustrijama, te naglašava ulogu malih i srednjih poduzeća u tom kontekstu;

44. smatra da je za poboljšanje koordiniranog pružanja okolišnih, socijalnih, društvenih i gospodarskih šumarskih usluga potrebno bolje uskladiti relevantne programe EU-a, uključujući Obzor Europa, program LIFE, Europsko partnerstvo za inovacije za produktivnost i održivost u poljoprivredi, programe LEADER i EIT; pozdravlja prijedlog Komisije da jača suradnju na razini EU-a predlaganjem partnerstva za istraživanje i inovacije u šumarstvu te poziva Komisiju da razvije sveobuhvatne programe usredotočene na šume uključujući razne funkcije i dijelove vrijednosnog lanca koji se temelji na šumama te žive laboratorije u kojima se testiraju i demonstriraju rješenja za ključne izazove i nadograđujući postojeće i provjerene platforme kao što je mreža Integrate, Tehnološka platforma za šumarski sektor i Europski šumarski institut te uključujući paneuropske i međunarodne partnere;
45. podsjeća da je 60 % šuma EU-a u privatnom vlasništvu te da mali zemljoposjednici čine znatan udio vlasnika šuma; naglašava da se, kako bi se ostvarili ciljevi strategije, njezina provedba mora biti usmjerena na to da se svim vrstama vlasnika i upravitelja šuma, a posebno malim zemljoposjednicima, omogući da ispune višestruke funkcije šuma; potvrđuje da je vlasnicima i upraviteljima šuma potreban visok stupanj fleksibilnosti u njihovim praksama gospodarenja šumama, utemeljen na snažnoj zajedničkoj osnovi, kako bi se pružile sve potrebne usluge ekosustava, te poziva Komisiju i države članice da osiguraju da programi potpore, dobrovoljne naknade za programe ekosustava i financiranje istraživanja budu privlačni, razumljivi i lako dostupni malim zemljoposjednicima;
46. ističe da je dostupnost savjetodavnih usluga važan pokretač širenja praksi održivog gospodarenja šumama; potiče države članice da osiguraju dostupnost savjetodavnih usluga, a da posebnu pozornost pridaju malim zemljoposjednicima;
47. konstatira da je oko 40 % šuma u EU-u u javnom vlasništvu općina te regionalnih ili nacionalnih vlada, dok je u nekim državama članicama javno vlasništvo nad šumama mnogo veće te u jugoistočnoj Europi u prosjeku iznosi 90 %; naglašava da javne šume mogu imati ključnu ulogu u očuvanju šumskih ekosustava, osiguravanju zaštite biološke raznolikosti, ublažavanju klimatskih promjena, poboljšanju ruralnog razvoja te opskrbi drvom i nedrvnim dobrima i uslugama te da državne agencije za šumarstvo mogu imati važnu ulogu u pružanju prijeko potrebnog stručnog znanja privatnim vlasnicima šuma u pogledu šumarstva u skladu s prirodom i prilagodbe učincima klimatskih promjena; poziva, prema potrebi, na povećanje potrebnih ljudskih i finansijskih resursa za državne agencije za šumarstvo; u tom kontekstu poziva države članice da pruže primjer za održivo gospodarenje šumama u svojim šumama u javnom vlasništvu za javno dobro, posebno u pogledu okolišnih, gospodarskih i socijalnih aspekata;

48. pozdravlja Komunikaciju Komisije naslovljenu „Dugoročna vizija za ruralna područja EU-a – Do 2040. ostvariti jača, povezana, otporna i prosperitetna ruralna područja” te priznavanje uloge šuma i održivoga gospodarenja šumama u očuvanju dostojanstvenih radnih mesta i sredstava za život u ruralnim područjima; naglašava važnost šumarskog sektora i drvnih industrija kao pružatelja radnih mesta u ruralnim zajednicama kao i u gradskim područjima upotrebama na kraju proizvodnog lanca; ističe važnost poticanja gospodarskih aktivnosti koje se temelje na šumama, a koje nisu povezane s drvom, kako bi se diversificirala lokalna gospodarstva i radna mjesta te preokrenuli trendovi depopulacije u ruralnim i udaljenim područjima; s velikom zabrinutošću primjećeće stalni pad zaposlenosti u sektoru šumarstva i sječe šuma, koji se, prema podacima Eurostata, smanjio za 7 % u razdoblju od 2000. do 2019.⁴¹ te velik broj nesreća u tom sektoru⁴²; poziva Komisiju i države članice da prate učinke mjera poduzetih u okviru strategije za zapošljavanje i sigurnost na radu s obzirom na promjene u praksama upravljanja jer mogućnosti o kojima se raspravlja često idu ruku pod ruku s višim (fizičkim) intenzitetom rada te tako donose veće rizike za radnike zbog čega je potrebno radnicima pružiti visokokvalitetno strukovno osposobljavanje kao i mogućnosti za usavršavanje i prekvalifikaciju; ističe važnost toga da ta vrsta zapošljavanja postane privlačna, kao i mogućnosti održivijeg gospodarenja šumama u tu svrhu; u tom pogledu naglašava potrebu za mjerama za povećanje sigurnosti na radu i da se na odgovarajući način obući radnike te da podrže modernizaciju šumarske opreme i alata; poziva države članice da ocijene svoje savjetodavne usluge u tom pogledu i da ih prema potrebi poboljšaju te da daju prednost trajnom visokokvalitetnom strukovnom osposobljavanju u području ekološke gradnje i trgovine povezane s drvom; ponavlja svoj poziv Komisiji da uz savjetovanje s proizvođačima strojeva za šumarstvo provede inicijative s ciljem unaprijeđenja ekološkog dizajna šumskega strojeva, čime će se omogućiti postizanje visoke razine zaštite radnika s minimalnim utjecajem na šumsko tlo i šumske vode;
49. ističe da je važno privući mlade ljude i poduzetnice u sektor posebno u pogledu digitalnih i zelenih tranzicija aktivnosti koje se temelje na šumama; naglašava, međutim, da zbog loših radnih uvjeta u sektoru šumarstva u nekim dijelovima Europe taj sektor trenutačno nije privlačan radnicima; ističe potrebu za ulaganjima u taj sektor i u cijelom vrijednosnom lancu kao i za stvaranjem povoljnog okruženja u ruralnim područjima, uključujući digitalnu i prometnu infrastrukturu te infrastrukturu zajednice; pozdravlja prijedloge Komisije da promiče uspostavu partnerstva za vještine u okviru Pakta za vještine i koristi Europski socijalni fond plus za suradnju s ciljem povećanja mogućnosti za usavršavanje i prekvalifikaciju u šumarstvu, otvaranja kvalitetnih radnih mesta, pružanja mogućnosti i odgovarajućih radnih uvjeta za radnike u biogospodarstvu temeljenom na drvu, čime bi ono postalo privlačnije;

Nadzor, izvješćivanje i prikupljanje podataka

50. ističe važnost integriranih, kvalitativnih, pravodobnih, usporedivih i ažuriranih podataka o europskim šumama i prima na znanje inicijativu za zakonodavni prijedlog okvira u pogledu promatranja šuma te izvješćivanje i prikupljanja podataka o šumama, uz potpuno poštovanje načela supsidijarnosti; podsjeća na važnost provjerenih podataka,

⁴¹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Forests,_forestry_and_logging#Employment_and_apparent_labour_productivity_in_forestry_and_logging

⁴² Izvješće konferencije Forest Europe iz 2020., *State of Europe's Forests 2020* (Stanje europskih šuma 2020.).

posebno koji su prikupljeni na lokalnoj razini, s obzirom na to da se mnoge značajke šuma mogu provjeriti samo na terenu; naglašava da su široka dostupnost, visoka kvaliteta, transparentnost, potpunost te usklađenost podataka i izvješćivanja preduvjeti za postizanje ciljeva strategije i vjeruje da se okvir za ostvarivanje dodane vrijednosti mora temeljiti na postojećim mehanizmima i procesima kao što su nacionalni inventari šuma, Europski sustav informiranja o šumama (FISE), mreža ENFIN, Forest Europe i Organizacija za hranu i poljoprivredu i to s pomoću pristupa odozdo prema gore kako bi se najbolje iskoristilo stručno znanje i iskustvo iz država članica te da se mora razviti u skladu s međunarodnim obvezama i relevantnim nadležnostima država članica, a pritom izbjegći udvostručavanje posla, administrativnog opterećenja i troškova; ističe da bi okvir trebao uključivati mehanizme za izbjegavanje pogrešaka kao što je dvostruko računanje; poziva Komisiju i države članice da osiguraju odgovarajuće finansijske i ljudske resurse za operativnu potporu okvira;

51. smatra da se, kako bi se zajamčila dostupnost pouzdanih, transparentnih i visokokvalitetnih podataka, novi inovativni pristupi kao što su tehnologije za daljinsko istraživanje moraju provjeravati i kombinirati s podacima dobivenima na temelju praćenja na terenu te ih se mora tumačiti u bliskoj suradnji sa znanstvenicima, kao i neovisnim i lokalnim stručnjacima, uključujući nadležna tijela i upravitelje šuma; vjeruje da ti pristupi mogu imati ulogu i u uravnoteženju multifunkcionalnosti šuma te razvoju i dijeljenju novih pristupa i praksi te bi trebali obuhvaćati finansijska sredstva za pristup podatcima i olakšavanje prikupljanja podataka; smatra da bi sinergija i komplementarnost između satelitskih snimki i informacija o položaju te podataka o lokaciji mogli postati ključni za upravitelje šuma i vladina tijela; ističe važnost programa Copernicus jer se njime omogućuje daljinsko elektroničko praćenje i procjena zdravlja inventara šuma kao i otkrivanje problema kao što su nezakonite sječe i krčenje šuma; pozdravlja i činjenicu da će se u okviru Europskog sustava informiranja o šumama ojačati postojeće praćenje učinaka klime i drugih prirodnih nepogoda ili ljudskog utjecaja na šume; naglašava ključnu ulogu koju analiza takvih podataka ima u potpori održivom gospodarenju šumama i zaštiti šuma, među ostalim u sprečavanju nezakonite sječe te predviđanju i ublažavanju učinaka prirodnih nepogoda, kao što su oluje, šumski požari i štetni organizmi;
52. smatra da bi se podatci prikupljeni u sklopu programa Copernicus trebali koristiti kao dokazi za izvršavanje zakonodavstva i izradu politika certifikacijom podataka i informacijskih proizvoda dobivenih na temelju tih podataka te poziva na to da se podatci iz programa Copernicus certificiraju u kontekstu nadolazećeg zakonodavnog prijedloga okvira o promatranju šuma, izvješćivanju i prikupljanju podataka; ističe da bi ti certificirani podatci mogli imati ključnu ulogu u praćenju različitih pojava (kao što su pokrivenost šumama, nezakonita sječa, zdravlje šuma, klasifikacija drveća, obrazac rasta i učinak šumskih požara itd.) kao i u praćenju usklađenosti;
53. prima na znanje ideju uvođenja strateških planova za šume u okvir o promatranju šuma te izvješćivanju i prikupljanju podataka o šumama; nadalje napominje da je nekoliko država članica već uspostavilo nacionalne strategije za šume, koje Komisija ne može procijeniti na ujednačen način, te da bi ih trebalo utvrditi ili dalje razvijati na način kojim se podupiru ciljevi strategije EU-a za šume; naglašava da bi se tim prijedlogom trebalo izbjegći prekomjerno povećanje administrativnog opterećenja i troškova; ističe da bi trebalo pojasniti točnu svrhu i potrebu za takvim planovima te naglašava obvezu

poštovanja nadležnosti država članica u području šumarstva; poziva Komisiju da osigura da se zakonodavnim prijedlogom u potpunosti poštuju postojeće nacionalne strategije na razini država članica i, prema potrebi, na lokalnoj razini, naglašavajući da bi se strateško planiranje na razini EU-a trebalo uskladiti s postojećim nacionalnim strategijama i izbjegći njihovo preklapanje ili udvostručavanje; poziva Komisiju da procijeni kako bi se taj alat mogao upotrijebiti za potporu, posebno državama članicama koje još nisu uspostavile nacionalne strategije;

Upravljanje i provedba

54. smatra da zbog multifunkcionalnog doprinosa šuma europskim ciljevima raznim ciljevima EU-a te različitim administrativnih razina i uključenih skupina dionika, okosnica provedbe strategije mora biti bliska suradnja i razmjena najboljih praksi s nacionalnim i regionalnim stručnjacima, posebno privatnim i javnim vlasnicima i upraviteljima šuma, znanstvenicima, programima certificiranja i civilnim društvom uključujući odgovarajuću zastupljenost autohtonih naroda Europe i poštovanje načela supsidijarnosti; naglašava da se pri upravljanju u obzir mora uzeti suradnja EU-a i država članica u procesu Forest Europe i na međunarodnoj razini, uključujući suradnju s FAO-om, i da bi se provedbom strategije trebale uspostavljati sinergije uz doprinos međunarodnim obvezama i suradnji, među ostalim stalnom razvoju termina i definicija; podsjeća na važnost prekogranične suradnje u cilju dugoročnog opstanka najvrjednijih i najugroženijih europskih vrsta i staništa; potiče dionike u području okoliša i šumarstva da različitim obrazovnim alatima i programima dopru do širih dijelova stanovništva;
55. ističe važnost Stalnog odbora za šumarstvo kao foruma za pružanje sveobuhvatnog znanja i iskustva o šumarstvu i raspravu o aktivnostima unutar strategije i o drugim politikama EU-a koje utječu na sektor šumarstva; smatra da bi Komisija, kako bi postigla usklađenost politika, trebala pojačati dijalog između Stalnog odbora za šumarstvo i drugih skupina stručnjaka kao što su Radna skupina za šume i prirodu, Skupina za građanski dijalog o šumarstvu i platu koja ima važnu ulogu u pravilnom uključivanju dionika u razvoj i provedbu politika EU-a u području šuma, Koordinacijska skupina za biološku raznolikost i radnu podskupinu za šume i prirodu te Stručna skupina za industrije koje se temelje na šumama;
56. priznaje da bi provedba strategije mogla dovesti do znatnih sustavnih promjena u šumarskom sektoru zbog prebacivanja s prihoda temeljenih prvenstveno na drvu na složenije izvore prihoda i sve većeg rada na pružanju drugih usluga ekosustava te ističe da je potrebno nadzirati i razumjeti posljedice toga; primjećuje da znatno i ponekad proturječno preklapanje politika i zakonodavstva i u nekim slučajevima proturječni ciljevi utječu na šume i šumarski sektor te bi mogli uzrokovati fragmentaciju zakonodavstva; naglašava važnost njihova usklađivanja; poziva Komisiju i države članice da kontinuirano procjenjuju kumulativne učinke različitih inicijativa u okviru strategije u kombinaciji s drugim relevantnim zakonodavstvom i politikama EU-a kako bi se osigurala dosljednost u svim aktivnostima povezanima sa šumarstvom i poboljšalo održivo gospodarenje šumama, uz potpuno poštovanje načela supsidijarnosti; ističe da se u okviru tih procjena učinak sustava zaštite primarnih šuma i šuma starog rasta na lokalne zajednice mora temeljito ocijeniti u suradnji s lokalnim akterima, od kojih se

90 % nalazi u samo četirima državama članicama⁴³; poziva Komisiju da o tome izvješće u okviru svojeg izvješća o provedbi;

57. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog izvješća o nezakonitoj sjeći i prenamjeni zemljišta u nekim državama članicama, među ostalim u državnim šumama i zaštićenim područjima, kao i zbog postupaka zbog povrede koji su u tijeku⁴⁴; naglašava da nezakonita sječa može imati posljedice koje je teško ili nemoguće poništiti, može doprinijeti gubitku biološke raznolikosti, ubrzajući klimatske promjene i gubitku prirodnih resursa iz šuma o kojima ovise šumske zajednice te može dovesti do kršenja ljudskih prava; izražava duboku tugu zbog ubojstava i nasilja počinjenih nad šumarskim osobljem, novinarima i aktivistima kao posljedicu nezakonite sječe, oštro osuđuje ta djela te očekuje od država članica da počinitelje privedu pravdi i okončaju ugnjetavanje šumara; poziva Komisiju i države članice da u potpunosti i učinkovito provedu relevantno nacionalno zakonodavstvo i zakonodavstvo EU-a, posebno definiranjem nezakonite sječe, pooštravanjem pomnog praćenja, trošenjem sredstava za provedbu gdje je to potrebno, borbom protiv korupcije i poboljšanjem upravljanja šumama i zemljištem; ističe važnost povećanja uloge nadležnih tijela država članica u borbi protiv nezakonite sječe na temelju lekcija naučenih iz provedbe i izvršenja Uredbe EU-a o drvu; konstatira da sječa kojom se krši zakonodavstvo o zaštiti prirode, uključujući planove upravljanja mrežom Natura 2000 te Direktive o pticama i Direktive o staništima, također može predstavljati nezakonitu sječu; ističe da nezakonita sječa ima znatne negativne učinke na gospodarstvo, društvo i okoliš te da dovodi do gubitka prihoda u lokalnim zajednicama; primjećuje vezu između nezakonite sječe i loših životnih uvjeta; žali zbog toga koliko je vremena Komisiji potrebno za pokretanje postupaka zbog povrede jer to predstavlja znatan rizik da se nezakonita sječa nastavi i da će biti prekasno da se poništi i popravi golema šteta; poziva Komisiju i države članice da poduzmu hitne mjere za zaustavljanje nezakonite sječe i pooštravanje kontrole nezakonite trgovine drvom pomnim praćenjem i provedbom postojećih propisa te uporabom geoprostornih tehnologija i tehnologija daljinskog istraživanja;
58. poziva Komisiju da promiče standarde i ambicije EU-a za zaštitu šuma na međunarodnoj razini;
59. poziva Komisiju da ponovno započne pregovore o međunarodnoj pravno obvezujućoj konvenciji o šumama kojom bi se pridonijelo gospodarenju šumama, njihovu očuvanju i održivom razvoju te da osigura njihove višestruke i komplementarne funkcije i namjene, uključujući mjere za ponovno pošumljavanje, pošumljavanje i očuvanje šuma, uzimajući pritom u obzir društvene, gospodarske, ekološke, kulturne i duhovne potrebe sadašnjih i budućih generacija te prepoznajući ključnu ulogu svih vrsta šuma u održavanju ekoloških procesa i ravnoteže te podupiranju identiteta, kulture i prava autohtonih naroda, njihovih zajednica te drugih zajednica i stanovnika šumskih područja;
60. poziva Uniju da poštuje načelo usklađenosti politika u interesu razvoja te da osigura dosljednost između politika razvoja, trgovine, poljoprivrede, energije i klime;

⁴³ Zajednički istraživački centar, Mapping and assessment of primary and old-growth forests in Europe (Kartografsko prikazivanje i procjena primarnih šuma i šuma starog rata u Europi), 2021.

⁴⁴ 5 postupaka koji su u tijeku protiv 4 države članice zbog povrede prava (predmeti 2016/2072, 2018/2208, 2018/4076, 2020/2033 i 2021/4029).

prepoznaće pozitivan gospodarski, društveni i ekološki doprinos šumarske industrije i traži daljnja ulaganja u istraživanje, inovacije i tehnološki napredak;

61. poziva Komisiju da promiče usporedne odredbe na međunarodnim tržištima biogospodarstva te da iskoristi paneuropska i međunarodna partnerstva i trgovinske sporazume sa stranim tržištima za promicanje klimatskih ambicija EU-a i održivog korištenja šuma izvan EU-a;

◦

◦ ◦

62. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.

OBRAZLOŽENJE

U pružanju širokog raspona okolišnih, gospodarskih i socijalnih koristi za društvo, vrlo raznolike šume EU-a uvijek su bile podložne složenim očekivanjima, politikama i zakonodavstvu. Posljednjih godina golem i izravan pritisak na europske šume sve je očitiji zbog klimatskih promjena. Nadalje, naglasak se postupno stavlja na važnost zaštite biološke raznolikosti, kao i središnju ulogu koju u tom pogledu imaju šumski ekosustavi. Sektor šumarstva i industrije koje se temelje na šumama i dalje su stup zapošljavanja i blagostanja, posebno u ruralnim područjima. Komisija je 2019. predstavila europski zeleni plan, kojim se uspostavlja promjena paradigme u gospodarskoj politici EU-a, a zeleni rast i zelena radna mjesta stavljaju u središte budućeg donošenja odluka. Međunarodne obveze EU-a, posebno ciljevi održivog razvoja UN-a i Pariški sporazum, još su jedan primjer novog političkog okruženja za šume u EU-u.

To sve složenije političko okruženje donosi nove izazove, ali i nove mogućnosti. Za postizanje kružnog gospodarstva i klimatski neutralnog društva do 2050. potrebna je pouzdana opskrba ugljično neutralnim i obnovljivim resursima. Šumarski sektor ključan je akter u postizanju tih europskih i međunarodnih ciljeva na visokoj razini. U tom kontekstu svi dionici s nestrpljenjem očekuju novu strategiju EU-a za šume.

Ovom strategijom Komisija nastoji ojačati povezanost sa zelenim planom i strategijom za bioraznolikost te odgovoriti na trenutačne i buduće izazove s kojima se taj sektor suočava. To posebno zahtijeva blisku i pouzdanu suradnju i dijalog između Komisije, država članica i regionalnih tijela, vlasnika i upravitelja šuma, znanstvenika i civilnog društva.

Koncept višenamjenskih šuma u središtu je europskog gospodarenja šumama. Njime se opisuje sposobnost šuma da istodobno isporučuju razna dobra i usluge od javnog i privatnog interesa. To uključuje osiguravanje biološke raznolikosti, čist zrak i vodu, klimatske usluge sekvestracijom i skladištenjem ugljika, zaštitu od poplava, erozije tla, stijena i lavina tedrvne i nedrvne proizvode, kao i rekreativske i kulturne funkcije.

Taj pristup ovisi o zdravlju i otpornosti šuma i zahtijeva aktivno održivo gospodarenje šumama kojim se osigurava pouzданo, uravnoteženo i dugoročno pružanje svih usluga ekosustava, uključujući zaštitu bioraznolikosti i klime. Održivim gospodarenjem šumama nastoji se maksimalno povećati sinergija i svesti kompromise na temelju informacija utemeljenih na dokazima na najmanju moguću mjeru. Za održavanje i poboljšanje zdravlja i otpornosti, među ostalim ponovnim pošumljavanjem i pošumljavanjem, potrebno je upravljanje. U cilju zaštite biološke raznolikosti i borbe protiv klimatskih promjena, važno je napomenuti da to uključuje i zaštitu i strogu zaštitu gdje je to potrebno, posebno u primarnim šumama i šumama starog rasta.

U nastojanjima za obnovu i zaštitu potrebno je ukloniti razne ključne pritiske na zdravlje ekosustava. Pokazatelji jasno ukazuju na veliku ulogu koju pritisci povezani s klimatskim promjenama imaju na šume. Potrebno je uzeti u obzir pritiske uzrokovane ljudskom aktivnošću unutar i izvan šuma. Svi pritisci mogu dovesti do povećane osjetljivosti šuma na nametnike i bolesti koje zahtijevaju učinkovite intervencije kako bi se ublažile prijetnje pružanju usluga ekosustava, na primjer sekvestracija ugljika.

Zbog velike raznolikosti šuma, sve od sjevera Arktika pa do juga Sredozemlja, i zbog

promjene klimatskih zona, ne može postojati univerzalno rješenje za upravljanje, zaštitu i obnovu. U nekim slučajevima prirodna obnova može biti primjeren pristup upravljanju. U drugim slučajevima sadnjom stabala i aktivnjim upravljanjem mogu se postići povoljniji rezultati za zdravlje i otpornost ekosustava, uključujući bioraznolikost i potencijal ublažavanja klimatskih promjena. To može uključivati prakse kao što su uvođenje prilagođenijih vrsta, jačanje doprinosa šuma hidrološkom ciklusu, sanitarnu sjeću šuma kako bi se obuzdalo nametnike, sprečavanje šumskih požara i održavanje zaštitnih funkcija. Taj pristup odražava dinamično razumijevanje održivog upravljanja šumama koje se mora prilagoditi novim izazovima, odražavati razvoj u istraživanjima i naše razumijevanje lokalne najbolje prakse. Taj pristup održivom gospodarenju šumama usmjeren je na postizanje višestrukih ciljeva stvaranjem sinergija između višedimenzionalnih funkcija šuma.

Sve u svemu, tim europskim pristupom ostvaruje se jedan od najodrživijih sektora šumarstva na svijetu i osigurava pouzdana opskrba resursima koji su ključni za postizanje ključnih ciljeva EU-a. Mora se priznati da to postignuće u velikoj mjeri ovisi o dosadašnjem doprinosu vlasnika šuma i aktera u vrijednosnom lancu koji se temelji na šumama te njihovu generacijskom znanju i stručnosti u održivom gospodarenju šumama.

Kako bi se postigao optimalan doprinos kružnom gospodarstvu i klimatskoj neutralnosti, potrebna je snažna veza između Strategije i Akcijskog plana za biogospodarstvo. Posebno kad je riječ o klimatskoj neutralnosti, ta se strategija ne može oslanjati samo na sekvestraciju i skladištenje ugljika u šumama. Za taj su sektor potrebni konkurentno okruženje i snažni poticaji za inovacije u području biomaterijala i goriva koji zamjenjuju fosilne materijale. Moraju se uzeti u obzir i veliki obujam ulaganja i dugi razvojni ciklusi koji ponekad traju dulje od 10 godina. Ključno je osigurati predvidljivo regulatorno okruženje koje potiče poduzetničku aktivnost.

Kako bi se zajamčilo sinergijsko pružanje svih okolišnih, gospodarskih i društvenih funkcija šuma, potrebna su daljnja istraživanja i potrebno je bolje koordinirati relevantne programe EU-a.

Vlasnici i upravitelji šuma okosnice su za postizanje produktivnih ciljeva i ciljeva zaštite, uključujući obnovu, ponovno pošumljavanje i pošumljavanje. Kad je riječ o planiranju gospodarenja šumama u ciklusima od nekoliko desetljeća, njihov je stvarni interes očuvati šumske resurse. Međutim, njihov rad ovisi o odgovarajućem dohotku, koji se do danas gotovo isključivo oslanja na proizvodnju drvne sirovine. Kako bi se vlasnicima šuma i upraviteljima šuma omogućilo da ispune različita očekivanja, bit će potreban širi pristup. To podrazumijeva dostupnost pravednih tokova prihoda za pružanje drugih usluga ekosustava. Iako su dostupna javna sredstva, među ostalim i na europskoj razini u okviru EPFRR-a, sektor djeluje prvenstveno kao tržišno utemeljen i duboko je ukorijenjen u smislu osobne odgovornosti i poduzetničkog razmišljanja. Stoga se mora izbjegći povećanje ovisnosti o subvencijama. Tržišno utemeljeni sustavi plaćanja za usluge ekosustava (PES) obećavajući su pristup i trebalo bi im dati prednost.

Osim toga, zapošljavanje u šumarstvu mora biti privlačno. Kontinuirano visokokvalitetno (strukovno) sposobljavanje ima središnju ulogu u tom pogledu. Potrebno je obratiti pozornost na učinke koje promjene uvjeta u pogledu upravljanja imaju na privlačnost, zahtjeve i sigurnost radnog okruženja. Osim toga, dosad nisu u dovoljnoj mjeri procijenjeni mogući učinci koje preusmjeravanja ravnoteže s različitim usluga ekosustava prema okolišnim

ciljevima imaju na zapošljavanje.

Vlasnička struktura šuma u EU-u je raznolika. Iako postoji kombinacija šuma u javnom i privatnom vlasništvu, 60 % njih u vlasništvu je oko 16 milijuna privatnih vlasnika. U Europi većina vlasnika posjeduje manje od 10 ha¹. Kad je riječ o EU-u, podaci iz nekoliko država članica potvrđuju kritično visok udio malih zemljoposjednika². Stoga je nužno osigurati da zahtjevi budu ostvarivi, a ne nerazmjerne opterećujući, da mali zemljoposjednici imaju pristup primjenjivim i lokalno prilagođenim alatima za upravljanje i savjetodavnim uslugama. Nadalje, javne službe za zapošljavanje i drugi programi moraju im biti dostupni i korisni.

Održivo upravljanje šumama u Europi ima dugu povijest i temelji se na širokom iskustvu i stručnosti. Uzimajući u obzir raznolikost šuma, zajednička strategija EU-a za šume mora se temeljiti na toj povijesti kako bi se oslobodili potencijali za našu budućnost. Za to je potreban pristup odozdo prema gore, uključujući sve relevantne administrativne razine i dionike, kojim se u potpunosti iskorištava znanje generacija upravitelja šuma diljem EU-a kako bi se osiguralo da su zajednička načela primjenjiva u konkretnim lokalnim uvjetima.

Nova strategija temelji se i na međunarodnoj suradnji u području održivog upravljanja šumama. 46 europskih država, uključujući sve države članice i Komisiju, potpisnice su procesa FOREST EUROPE, u okviru kojeg se stalno razvija zajednički koncept održivog upravljanja šumama, a ujedno je i središnji instrument za prikupljanje podataka povezanih sa šumama. Na međunarodnoj razini EU i države članice doprinose razvoju definicija i prikupljanju podataka koje provodi FAO.

Pristup odozdo prema gore kao ključno načelo, kao i postojeći kanali suradnje, moraju se uzeti u obzir i upotrebljavati kako bi se uspješno postiglo nekoliko ciljeva Strategije. To je posebno važno s obzirom na tri cilja.

- Daljnji razvoj definicija i koncepta održivog upravljanja šumama te pokazatelja, pragova i raspona mora se temeljiti na procesu FOREST EUROPE i biti usklađen s radom na razini FAO-a.
- Zajednički europski okvir za praćenje, izvješćivanje i prikupljanje podataka mora biti kompatibilan i njime se moraju nastojati stvoriti sinergije s postojećim obvezama izvješćivanja, izbjegći udvostručavanje posla i stvaranje dodatnog administrativnog opterećenja i troškova. Kako bi se to ostvarilo, taj bi se okvir trebao temeljiti i na postojećim alatima kao što su nacionalni inventari šuma, FISE i mreža ENFIN.
- Kako bi se uzeli u obzir posebni regionalni i lokalni uvjeti, izazovi i prilike, u okvir upravljanja potrebno je uključiti sve relevantne administrativne razine i dionike, uključujući vlasnike i upravitelje šuma, znanstvenike i civilno društvo. Naglasak bi

¹ Izvješće FOREST EUROPE naslovljeno „Stanje europskih šuma 2020.” iz 2020.

² DE: 50 % posjeduje < 20 ha,

<https://www.bmel.de/SharedDocs/Downloads/DE/Broschueren/bundeswaldinventur3.pdf;jsessionid=972A5297>

B9463D98948E787D1AA78F19.live921?__blob=publicationFile&v=3; FR: oko 2/3 posjeduje < 1 ha,

[https://franceboisforet.fr/wp-](https://franceboisforet.fr/wp-content/uploads/2021/04/Brochure_chiffresClesForetPrivee_2021_PageApage_BD.pdf)

content/uploads/2021/04/Brochure_chiffresClesForetPrivee_2021_PageApage_BD.pdf; FI: oko 45 % posjeduje < 10 ha, <https://www.luke.fi/en/natural-resources/forest/forest-resources-and-forest-planning/forest-ownership/>;

LV: 50 % posjeduje < 5 ha,

https://www.zm.gov.lv/public/ck/files/MAF_parskats_Silava_privat_meza_apsaimn_monitorings.pdf.

trebao biti na olakšavanju dijaloga i razmjeni najboljih praksi, oslanjajući se na stručno znanje država članica o šumama.

Naposljetku, treba napomenuti da se strategijom nastoji preusmjeriti ravnoteža unutar usluga ekosustava s proizvodnje drvne sirovine na druge usluge kao što su biološka raznolikost i funkcije povezane s klimom. To predstavlja sustavnu promjenu. Istodobno šume su podložne znatnom preklapanju zakonodavstva i politika EU-a s ponekad proturječnim ciljevima i zahtjevima. To posebno uključuje akcijski plan za biogospodarstvo i ciljeve u pogledu zelenog rasta i radnih mjesta iz zelenog plana, strategiju za bioraznolikost i zakonodavstvo o zaštiti prirode kao što je Direktiva o staništima, klimatska politika, uključujući zakonodavstvo kao što su LULUCF i Direktiva o energiji iz obnovljivih izvora, kao i poljoprivrednu politiku i njezinu viziju za ruralna područja.

Zbog sustavnih promjena i složenog političkog i zakonodavnog okruženja potrebno je pomno pratiti i procjenjivati kumulativne učinke svih inicijativa u okviru Strategije, zajedno s drugim relevantnim politikama EU-a o pružanju svih šumarskih usluga, kao i o konkurentnosti šumarskog sektora i industrija koje se temelje na šumama, ruralnom razvoju i zapošljavanju.

Zaključno, europske šume imaju ključnu ulogu u doprinosu zdravlju okoliša, istodobno nudeći staništa mnogim vrstama, podupirući raznoliku biološku raznolikost te podupirući ljudsko gospodarstvo, rekreaciju i kulturu. Njihova se važnost ne može precijeniti i ova nova strategija nudi snažnu polazišnu točku i temelje za sve aktere u sektoru, na svim razinama, kako bi se osigurala budućnost otpornih europskih šuma koje ispunjavaju svoje brojne funkcije i kako bi se odgovorilo na buduće izazove.

3.6.2022

MIŠLJENJE ODBORA ZA OKOLIŠ, JAVNO ZDRAVLJE I SIGURNOST HRANE

upućeno Odboru za poljoprivrednu i ruralni razvoj

o novoj strategiji EU-a za šume do 2030. održivo gospodarenje šumama u Evropi
(2022/0000(INI))

Izvjestiteljica za mišljenje: Luisa Regimenti

PRIJEDLOZI

Odbor za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane poziva Odbor za poljoprivrednu i ruralni razvoj da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uključi sljedeće prijedloge:

- A. budući da se u EU-u nalazi otprilike 5 % ukupnih šumskih područja u svijetu, a šume čine 43 % kopnene površine EU-a i sadrže 80 % njegove kopnene biološke raznolikosti¹;
- B. budući da su šume ključne za tjelesno i mentalno zdravlje i dobrobit ljudi, potiču prelazak na gospodarstvo bez fosilnih goriva i imaju važnu ulogu u životu lokalnih zajednica, posebno u ruralnim područjima, u kojima znatno pridonose izvorima prihoda lokalnog stanovništva;
- C. budući da šume u EU-u donose brojne koristi društvu, uključujući ključne funkcije, kao što su regulacija klime, opskrba vodom i regulacija vode, čist zrak i kontrola erozije; budući da se šume često upotrebljavaju i kao rekreacijska područja koja donose brojne koristi ekoturizmu, šumskim školama i kulturi, kao i da su važan lokalni izvor radnih mesta i potiču gospodarski rast, a pridonose i očuvanju održivih ruralnih područja u cijeloj Uniji;
- D. budući da su šumski ekosustavi i njihovi spremnici ugljika ključni za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu klimatskim promjenama te s obzirom na to da je njihova zaštita i obnova potrebna kako bi se ograničilo globalno zagrijavanje, postigla klimatska neutralnost do 2050 i ostvario cilj EU-a da se emisije stakleničkih plinova smanje za najmanje 55 % do 2030.; budući da su šume i ključna staništa biološke raznolikosti;
- E. budući da se EU obvezala na postizanje UN-ovih ciljeva održivog razvoja, uključujući cilj 15., a to je zaštita, obnova i promicanje održivog korištenja kopnenih ekosustava, održivo upravljanje šumama, borba protiv dezertifikacije, zaustavljanje degradacije tla i

¹ *Science for Environment Policy (2021.) European Forests for biodiversity, climate change mitigation and adaptation* (Europske šume za biološku raznolikost, ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu njima). Future Brief 25. Sažetak koji je za Glavnu upravu Europske komisije za okoliš izradio Science Communication Unit, UWE Bristol. Dokument je dostupan na sljedećoj adresi: <https://ec.europa.eu/science-environment-policy>

poništavanje njezinih učinaka i zaustavljanje gubitka biološke raznolikosti;

- F. budući da je nužno imati dugoročnu viziju koja se temelji na održivom gospodarenju šumama koje je u skladu s prirodom kako bi se očuvale i uskladile ekološke, gospodarske i društvene vrijednosti;
- G. budući da će se okvir za održivo gospodarenje šumama morati jasno definirati, posebno u pogledu kriterija, pokazatelja i pragova povezanih sa zdravljem i biološkom raznolikošću ekosustava i učinkom klimatskih promjena u njima kako bi postao detaljniji i korisniji alat za provjeru i utvrđivanje i usporedbu različitih pristupa gospodarenju šumama, njihovog učinka te općeg stanja i očuvanosti europskih šuma;
- H. budući da je „ekosustav“ fizički okoliš koji se sastoji od živih i neživih komponenata koje djeluju jedna na drugu, a ekosustavi tim međudjelovanjem stvaraju koristi za ljude i gospodarstvo koje se nazivaju „usluge ekosustava“; budući da klimatske promjene i gubitak biološke raznolikosti i povezanih usluga ekosustava predstavljaju sustavnu prijetnju društvu;
- I. budući da bi bolje razumijevanje mogućih prirodnih nepogoda uzrokovanih klimatskim promjenama u europskim šumama trebalo dodatno pridonijeti smjernicama o gospodarenju šumama i informiranju politika prilagodbe usmjerenih na uklanjanje tih slabosti;
- J. budući da su šume sve osjetljivije na učinke klimatskih promjena, posebno sve učestalijih šumske požara; budući da je i dalje vrlo teško kvantificirati učinke tih nepogoda na otpornost i produktivnost šuma u velikom razmjeru;
- K. budući da su podaci o šumama dostupni na razini EU-a nepotpuni i neujednačene kvalitete, što otežava koordinaciju EU-a i država članica kada je riječ o gospodarenju šumama i njihovu očuvanju;
- L. budući da je prema izvješću Europske agencije za okoliš naslovljenom „Europski okoliš – stanje i izgledi u 2020.: znanje za prelazak na održivu Europu“² Europa zabilježila golemi pad biološke raznolikosti, kojem je jedan od uzroka intenzivno gospodarenje šumama, te se suočava s okolišnim izazovima nezabilježenih razmjera i hitnosti;
- M. budući da je u Strategiji EU-a za bioraznolikost do 2030. predložen opći cilj zaštite najmanje 30 % kopnene površine EU-a u okviru djelotvornog sustava gospodarenja;
- N. budući da je za rješavanje problema gubitka biološke raznolikosti i klimatskih kriza ključno da se šume zaštite i obnove te da se njima upravlja na način kojim se maksimalno povećava njihov kapacitet za skladištenje ugljika i zaštitu biološke raznolikosti;
- O. budući da je zaštita šuma, uključujući sve preostale primarne šume i šume starog rasta u EU-u, ključna za očuvanje biološke raznolikosti i ublažavanje klimatskih promjena;

² Europska agencija za okoliš, „Europski okoliš – stanje i izgledi u 2020.: znanje za prelazak na održivu Europu“, 11. svibnja 2020., str. 83., <https://www.eea.europa.eu/soer-2020/>

- P. budući da je prema izvješću Zajedničkog istraživačkog centra iz 2021.³ ostalo samo 4,9 milijuna hektara europskih primarnih i starih šuma, što je samo 3 % ukupne šumske površine Unije i 1,2 % kopnene mase Unije;
- Q. budući da primarne šume i šume starog rasta imaju ključnu ulogu u očuvanju biološke raznolikosti; budući da često imaju visok stupanj biološke raznolikosti u usporedbi s drugim šumama u istoj ekološkoj regiji te su bogate vrstama i sadržavaju posebnu floru i faunu; budući da primarne šume i šume starog rasta pružaju i širok raspon drugih ključnih usluga ekosustava;
- R. budući da je nezakonita sječa, uključujući sječu u zaštićenim područjima kao što su područja Natura 2000, kontinuiran i neriješen problem u brojnim državama članicama;
- S. budući da bi države članice trebale razviti strateške planove za šume s prijelaznim ciljevima kako bi se u srednjoročnom do dugoročnom razdoblju osigurali dugoročno planiranje i kontinuitet načela strategije EU-a za šume; budući da bi Komisija trebala pružiti konstruktivne povratne informacije o tim planovima i procijeniti u kojoj mjeri ispunjavaju zahtjeve ciljeva Unije u pogledu klime i biološke raznolikosti;
- T. budući da se načelo supsidijarnosti mora poštivati u provedbi ciljeva strategije za šume; budući da EU ima jednako važne zajedničke nadležnosti i odgovornost u pogledu šuma;
1. pozdravlja strategiju EU-a za šume, koja je utemeljena na europskom zelenom planu; ističe važnost triju dimenzija održivog razvoja: okolišne, gospodarske i socijalne; podsjeća da je okolišna dimenzija, koja obuhvaća biološku raznolikost i očuvanje ekosustava, temelj za preostale dvije dimenzije i glavni temelj za održivi razvoj šuma EU-a; ističe da bi mjere za provedbu strategije EU-a za šume trebale doprinijeti postizanju ciljeva EU-a u pogledu klime i biološke raznolikosti te njezinih obvezujućih ciljeva;
 2. naglašava višedimenzionalnu ulogu šuma i važnost zdravih, ekološki otpornih šumskih ekosustava koji pružaju mnoštvo usluga društvu; ustraže u tome da bi očuvanje biološke raznolikosti i zaštita i očuvanje staništa trebali biti obuhvaćeni održivim gospodarenjem šumama;
 3. naglašava ključnu ulogu šumskih ekosustava u ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi na njih te u doprinosu cilju EU-a o postizanju klimatske neutralnosti najkasnije do 2050.; u tom kontekstu naglašava potrebu za jačanjem njihove otpornosti, posebno povećanjem strukturne, funkcionalne i sastavne raznolikosti šuma; inzistira na tome da strukturno bogate i mješovite šume koje imaju povoljne uvjete za preživljavanje niza organizama posjeduju veću otpornost i povećanu sposobnost prilagodbe;
 4. naglašava da su šumske površine, s njihovim odgovarajućim spremnicima ugljika živog drveća i mrtvog drva, ključni čimbenik za ograničavanje globalnog zagrijavanja, doprinos ciljevima EU-a u pogledu klimatske neutralnosti i poboljšanje biološke

³ Barredo, J., Brailescu, C., Teller, A., Sabatini, F. M., Mauri, A. i Janouskova, K., *Mapping and assessment of primary and old-growth forests in Europe* (Mapiranje i procjena primarnih šuma i šuma starog rasta u Europi), EUR 30661 EN, Ured za publikacije Europske unije, Luxembourg, 2021.

raznolikosti; smatra da je promicanje biološki raznolikih šuma najučinkovitiji način borbe protiv klimatskih promjena i gubitka biološke raznolikosti;

5. zabrinut je zbog nepovoljnih čimbenika povezanih s klimatskim promjenama, kao što je izloženost šumskih područja duljim razdobljima suše i bolestima drveća, uključujući one uzrokovane nametnicima, koji nanose štetu okolišu;
6. poziva Komisiju da prikuplja i širi znanje među državama članicama o tome kako prilagoditi šume trenutačnim i očekivanim klimatskim promjenama, u skladu s novom strategijom EU-a za prilagodbu te strategijom EU-a za bioraznolikost; u tom pogledu inzistira na potrebi za predanom potporom i povećanom suradnjom u sprečavanju katastrofa, pripravnosti i odgovoru na njih;
7. napominje da biološka raznolikost šuma i njezini jedinstveni ekosustavi pružaju iznimno raznolike usluge ekosustava kojima se doprinosi mjerama za ublažavanje klimatskih promjena, stabilnosti i plodnosti tla, kvaliteti vode te obrazovnim i turističkim uslugama; naglašava da je dobro upravljanje područjima mreže Natura 2000 ključno za održavanje i poboljšanje europske biološke raznolikosti i ekosustava te usluga koje pružaju;
8. pozdravlja odluku Komisije od 4. lipnja 2021. o licenciranju logotipa mreže Natura 2000; napominje da bi se sustavom označivanja mreže Natura 2000 trebali promicati najstroži ekološki standardi EU-a za zaštitu najosjetljivijih stanišnih tipova i vrsta na kopnu; podsjeća da mreža Natura 2000 obuhvaća oko 18 % kopnenog teritorija EU-a; ističe da bi države članice trebale osigurati da se ne provode aktivnosti koje uzrokuju štetu ili uznemiruju vrste u staništima u okviru mreže Natura 2000; poziva na postavljanje ambicioznih ciljeva u okviru strategije EU-a za šume kako bi se održale i obnovile ekološke vrijednosti tih područja, uzimajući u obzir njihove društvene i kulturne zahtjeve te regionalne i lokalne značajke; napominje da bi aktivnosti očuvanja u područjima mreže Natura 2000 trebale biti u potpunosti u skladu s Direktivom o staništima i Direktivom o pticama te Strategijom EU-a za bioraznolikost do 2030.;
9. napominje da područja mreže Natura 2000 javnosti pružaju vrijedne usluge ekosustava; ističe da bi dodjela logotipa mreže Natura 2000 bilo kojoj robi ili uslugama trebala značiti da one pridonose ciljevima očuvanja područja mreže Natura 2000 iz kojeg potječu;
10. pozdravlja strateški plan rada o znaku za okoliš EU-a za razdoblje 2020.–2024. koji je objavila Komisija; podsjeća da je znak za okoliš EU-a dobrovoljna oznaka okolišne izvrsnosti; napominje da se programom dodjele znaka za okoliš promiče kružno gospodarstvo EU-a i pridonosi održivim praksama potrošnje i proizvodnje; poziva na primjenu strogih standarda i praćenje, kao i na promicanje veće upotrebe znaka za okoliš u sektoru šumarstva EU-a;
11. naglašava važnost proširenja područja primjene ekološke oznake za proizvode od drva kako bi se uključila razina održivosti tih proizvoda; poziva države članice da potiču proizvođače da prošire uporabu oznake Natura 2000 za nedrvne šumarske proizvode;
12. podsjeća na važne gospodarske i društvene funkcije koje zdrave šume imaju u očuvanju održivih ruralnih područja; naglašava važnost neinvazivnih gospodarskih šumskih

djelatnosti koje poštuju ekološke granice šumske ekosustava, dok intenzivne gospodarske djelatnosti povezane sa šumama mogu imati različite razorne učinke na šumske ekosustave; napominje da potpuno krčenje šuma velikih razmjera može imati ozbiljne učinke na lokalne ekosustave i doprinijeti gubitku biološke raznolikosti; naglašava da bi novom strategijom EU-a za šume trebalo poticati gospodarske djelatnosti koje poštuju održive granice šumske ekosustava; ističe važnost poticanja gospodarskih aktivnosti koje se temelje na šumama, a koje nisu povezane s drvom, kako bi se diversificirala lokalna gospodarstva i radna mjesta te preokrenuli trendovi depopulacije u ruralnim i udaljenim područjima;

13. naglašava da je važno da EU promiče očuvanje i obnovu šumske ekosustava, uzimajući u obzir predstojeći zakon EU-a o obnovi prirode i poboljšavajući njihovu otpornost, uz potporu razvoju gospodarski održivog i dinamičnog sektora šumarstva i lokalnih zajednica; poziva na dugoročnu viziju zaštite i obnove europskih šuma;
14. naglašava važnost uključivanja dimenzije javnog zdravlja i načela „jedno zdravlje“ u strategiju EU-a za šume; ističe da prirodni šumske ekosustavi i pristupačnost šumama i zelenim gradskim i prigradskim šumskim područjima pružaju niz koristi koje promiču zdrav način života i doprinose dobrobiti građana EU-a;
15. ističe ulogu koju kružno biogospodarstvo utemeljeno na šumama ima u promicanju održivog rasta, uzimajući kao svoja vodeća načela kružnost te kaskadnu i učinkovitu uporabu biomase i šumske resurse;
16. ističe potrebu za dostupnošću pravovremenih, čestih i usporedivih podataka u svim državama članicama i naglašava ključnu ulogu koju analiza takvih podataka ima u potpori održivom gospodarenju šumama i zaštiti šuma, među ostalim u sprečavanju nezakonite sječe te predviđanju i ublažavanju učinaka prirodnih nepogoda, kao što su oluje, šumski požari i štetni organizmi; ističe potrebu za retroaktivnim stvaranjem baze podataka o svim lokacijama koje ispunjavaju kriterije za svrstavanje u šume starog rasta i primarne šume; u tom kontekstu pozdravlja namjeru Komisije da podnese zakonodavni prijedlog okvira za promatranje šuma te izvješćivanje i prikupljanje podataka o šumama;
17. poziva Komisiju da osigura koordiniran sustav EU-a za praćenje šuma te prikupljanje podataka i izvješćivanje o šumama koji će koristiti nadležna tijela država članica za pripremu svojih strateških planova za šume i sektor šumarstva; naglašava da bi se taj integrirani sustav praćenja šuma na razini EU-a trebao temeljiti na usklađenim i znanstveno utemeljenim pokazateljima te bi trebao uključivati mehanizme za izbjegavanje pogrešaka, kao što je dvostruko računanje, u obradi podataka koje su prijavile države članice;
18. ističe prednosti uporabe najsvremenijih tehnologija, za prikupljanje podataka, na primjer, za provođenje nacionalnih inventara šuma, za poboljšanje javnog pristupa podacima i za osiguranje dosljednosti, kvalitete i usporedivosti pouzdanih podataka o šumama;
19. ponavlja poziv da se sve preostale šume starog rasta i primarne šume strogo zaštite u skladu sa Strategijom EU-a za bioraznolikost do 2030.; ustraje u tome da se zaštita mora osigurati i zaštitnim zonama uz primarne šume i šume starog rasta kako bi se podržao

razvoj obilježja šuma starog rasta; ističe da će proširenje odgovarajuće zaštite na zaštitne zone poboljšati povezivost staništa visoke ekološke vrijednosti, što će značajno pridonijeti očuvanju i ublažiti negativne učinke fragmentacije;

20. naglašava važnost stroge zaštite područja uz primarne šume i šume starog rasta kako bi se poboljšalo stanje očuvanosti i ublažio rizik od izumiranja zaštićenih vrsta te smanjila njihova osjetljivost; u tom pogledu, kad područja mreže Natura 2000 okružuju takve šume, smjernice za gospodarenje tim područjima trebalo bi prilagoditi kako bi se podržao razvoj sekundarnih šuma starog rasta i/ili razvoj obilježja šuma starog rasta;
21. žali zbog toga što Komisija 2021. nije donijela smjernice o definiciji šuma starog rasta i primarnih šuma, kako je navedeno u Strategiji EU-a za bioraznolikost do 2030.; naglašava hitnu potrebu za postizanjem dogovora o operativnoj definiciji primarnih šuma i šuma starog rasta u EU-u kako bi se osigurala njihova strogaa zaštita; ističe da se ta definicija mora temeljiti na ekološkim načelima i uzeti u obzir raznolikost europskih šuma, promjenjive klimatske zone i različite lokalne okolnosti;
22. naglašava da prema istraživanjima⁴ šume starog rasta i šume koje stare i dalje akumuliraju ugljik, što je suprotno uvjerenju da su one ugljično neutralne ili čak izvori CO₂;
23. ističe da je za cilj EU-a u pogledu uzgoja većih, otpornih i raznolikih šumske površine potreban i pristup genetskim resursima koji su najdostupniji u šumama starog rasta i primarnim šumama visoke vrijednosti; naglašava važnost podupiranja nacionalnih genetskih fondova sadnica kako bi se lokalnim i regionalnim inicijativama za pošumljavanje i ponovno pošumljavanje pružio dovoljan broj autohtonih vrsta drveća; podsjeća da sadnja stabala ovisi o potpori lokalnih dionika i regionalnom planiranju;
24. poziva Komisiju i države članice da hitno dovrše okvir za mapiranje i praćenje šuma starog rasta i primarnih šuma popunjavanjem praznina u znanju o njihovo geolokaciji, među ostalim uporabom najnovijih digitalnih tehnologija kao što je satelitsko praćenje i integracijom drugih najboljih dostupnih podataka s terena; u tom kontekstu poziva Komisiju i države članice da stvore transparentnu i lako dostupnu bazu podataka o svim potencijalnim lokacijama koje ispunjavaju kriterije za svrstavanje u šume starog rasta i primarne šume te da uvedu privremeni moratorij na sjeću u primarnim šumama i šumama starog rasta kako bi se bez odgode zakonski osigurao status neintervencije na tim lokacijama;
25. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog kontinuiranog pitanja nezakonite sjeće, među ostalim u područjima zaštićenima u okviru mreže Natura 2000 i Direktivom o pticama i Direktivom o staništima; ističe da nezakonita sjeća utječe na biološku raznolikost i može imati učinke koje je teško, ako ne i nemoguće, poništiti i popraviti;
26. smatra da bi se nezakonita sjeća trebala smatrati kaznenim djelom i podlijegati odgovarajućim kaznenim sankcijama te bi stoga trebala biti obuhvaćena područjem primjene revidirane Direktive o zaštiti okoliša putem kaznenog prava; poziva Komisiju i države članice da poduzmu hitne mjere za zaustavljanje nezakonite sjeće i pooštravanje

⁴Luyssaert S. et al., 2008.: *Old-growth forests as global carbon sinks* (Šume starog rasta kao globalni ponori ugljika). U Nature.

kontrole nezakonite trgovine drvom pomnim praćenjem i provedbom postojećih propisa te uporabom geoprostornih tehnologija i tehnologija daljinskog istraživanja; poziva Komisiju da proširi nadležnost Ureda europskog javnog tužitelja na kaznena djela protiv okoliša;

27. ističe važnost povećanja uloge nadležnih tijela država članica u borbi protiv nezakonite sječe na temelju lekcija naučenih iz provedbe i izvršenja Uredbe EU-a o drvu te poziva na poboljšane odredbe o količini i kvaliteti praćenja i kontrola te na pravilnu zaštitu lugara;
28. pozdravlja plan ponovnog pošumljavanja i pošumljavanja za sadnju najmanje 3 milijarde dodatnih stabala u EU-u do 2030.; naglašava da bi se takve inicijative trebale provoditi u skladu s jasnim ekološkim načelima i biti u potpunosti kompatibilne s ciljem biološke raznolikosti kojim se daje prednost obnovi šumskih ekosustava; u tom kontekstu poziva na ambiciozne znanstveno utemeljene smjernice o ciljevima ponovnog pošumljavanja i pošumljavanja koji pogoduju biološkoj raznolikosti, kojima će se osigurati otpornost, mješovitost i zdravlje šuma te izbjegći negativni učinci koje monokulture mogu imati na šumske ekosustave; naglašava da su otporni, mješoviti i zdravi šumski ekosustavi općenito otporniji od monokulturnih šuma ili šuma koje imaju kratke cikluse sječe;
29. naglašava da bi u provedbi plana ponovnog pošumljavanja i pošumljavanja trebalo uzeti u obzir raznolikost europskih šuma, tipove vlasništva i tradicije gospodarenja te da bi se ona trebala provoditi u bliskoj suradnji i savjetovanju s državama članicama i svim relevantnim dionicicima;
30. poziva Komisiju da razvije pokazatelje i pragove utemeljene na dokazima kako bi se nadopunio okvir za održivo gospodarenje šumama, posebno u pogledu razvoja jasnih kriterija koji se odnose na zdravlje ekosustava, biološku raznolikost i klimatske promjene, kako bi ih učinili učinkovitim alatom za poboljšanje održivosti šuma EU-a i osiguranje da gospodarenje šumama pridonosi ciljevima EU-a u pogledu klime i biološke raznolikosti; smatra da su ti dodatni pokazatelji i pragovi ključni alati za zaštitu i obnovu biološke raznolikosti te za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu tim promjenama u sektoru šumarstva;
31. pozdravlja inicijativu Komisije za poboljšanje okvira za održivo gospodarenje šumama kako bi se povećala kvaliteta i raznolikost šumskih ekosustava; naglašava da šumarstvo u skladu s prirodnom i održivo gospodarenje šumama imaju potencijal donijeti slične ili veće gospodarske koristi uz očuvanje i promicanje integriteta i otpornosti ekosustava;
32. ističe da se svjesnim odabirom gospodarenja šumama bez intervencije ili u skladu s prirodnom poboljšava potencijal šuma da djeluju kao ponori ugljika i utočišta za biološku raznolikost, kao i za oporavak biološke raznolikosti;
33. ističe da, u određenim okolnostima, zanemarivanje šuma može dovesti do gubitka radnih mjesta u ruralnim područjima i može dovesti do povećane ovisnosti o uvozu šumarskih proizvoda iz dijelova svijeta u kojima je gospodarenje šumama manje održivo;
34. ističe važnost podupiranja i poticanja ekološki korisnih aktivnosti i gospodarenja

šumama u skladu s prirodom, posebno pristupa koji se temelje na ekosustavima, a koje poduzimaju vlasnici i upravitelji šuma koji uzimaju u obzir najbolje prakse i znanstvene dokaze;

35. naglašava važnost odgovarajuće procjene učinaka koje na okoliš imaju planovi održivog gospodarenja šumama i brzog djelovanja u tom pogledu; poziva Komisiju i države članice da osiguraju provedbu i primjenu Direktive o pticama i Direktive o staništima, uključujući mrežu Natura 2000;
36. poziva države članice da nastave s napore u pogledu pravilne provedbe i nacionalnih strategija i zakonodavstva u vezi s održivim gospodarenjem šumama te da ih prilagode svojim nacionalnim, regionalnim i lokalnim okolnostima; poziva države članice da na odgovarajući način prenesu i provode zakonodavstvo EU-a i obvezujuće ciljeve o šumama; poziva Komisiju da poboljša usklađenost s pravom EU-a, a države članice da surađuju u usklađivanju okvira za održivo gospodarenje šumama kako bi se poboljšao okvir EU-a za održivo gospodarenje šumama i da nastave razvijati prakse održivog gospodarenja šumama;
37. žali zbog toga što su podaci iz posljednjeg izvještajnog razdoblja u skladu s Direktivom o staništima pokazali da se postotak šuma u EU-u čije je stanje nepovoljno u razdoblju od 2013. do 2018. povećao na 84,5 %, u usporedbi s 82 % u procjeni za razdoblje 2007.–2012.; ističe da, po regijama, borealna šumska staništa od interesa za Zajednicu imaju najveći udio ocjena „nepovoljno – loše” (56 %) i najveći postotak staništa s trendom pogoršanja stanja očuvanja (43 %), dok su makaronezijske šume na Azorima, Madeiri i Kanarskim otocima (koji imaju jedinstvenu biogeografiju povezanu sa sredozemnom florom prije ledenog doba) imale najveći postotak potvrđenih dobrih ocjena i trendova poboljšanja⁵;
38. ističe da provedba strategije za šume mora biti u skladu s načelom supsidijarnosti; ipak naglašava jednaku važnost zajedničkih nadležnosti i odgovornosti EU-a u pogledu šuma, posebno u okviru politike zaštite okoliša EU-a, među ostalim u pogledu pitanja u vezi s održivosti šuma i zaštitom biološke raznolikosti; naglašava raznolikost vrsta šuma u EU-u s različitim vlasničkim strukturama i praksama gospodarenja, kao i kulturnim i ekološkim uvjetima, sastavima i šumarsko-kulturnim tradicijama; ističe da su najotpornije šume strukturno i genetski raznolike i da imaju bogate unutarvrsne mreže i simbiotske odnose te kao takve čine samoodržive ekosustave;
39. u tom smislu ističe da treba promicati posebno prilagođena rješenja za održivo gospodarenje šumama, temeljena na iskustvu i znanju lokalnih, regionalnih i nacionalnih dionika te šumarskim načelima i smjernicama u skladu s prirodom, te naglašava u tom pogledu da se ne bi trebalo predviđati univerzalno rješenje;
40. priznaje da je gospodarenje šumama specifično za određeno područje i da različiti uvjeti šuma i vrste šuma mogu zahtijevati različite pristupe gospodarenju na temelju različitih ekoloških potreba i karakteristika šumskih površina te uzimati u obzir prava i interes

⁵ *Science for Environment Policy (2021.) European Forests for biodiversity, climate change mitigation and adaptation* (Europske šume za biološku raznolikost, ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu njima). Future Brief 25. Sažetak koji je za Glavnu upravu Europske komisije za okoliš izradio Science Communication Unit, UWE Bristol. Dokument je dostupan na sljedećoj adresi: <https://ec.europa.eu/science-environment-policy>

radnika u sektoru šumarstva, vlasnika šuma i drugih zainteresiranih aktera;

41. pozdravlja inicijativu Komisije za izradu, u bliskoj suradnji s državama članicama, lokalno prilagođenih smjernica o šumarstvu u skladu s prirodom i razvoj dobrotoljnog programa certificiranja kojim bi se izdavala oznaka kvalitete EU-a za promicanje praksi gospodarenja koje najviše pogoduju biološkoj raznolikosti;
42. poziva Komisiju da se pobrine za to da te inicijative poboljšavaju šumske ekosustave, štite biološku raznolikost i osiguravaju dodanu vrijednost praksi gospodarenja šumama u skladu s prirodom; napominje da se većina postojećih dobrotoljnih programa certificiranja pokazala vjerodostojnim i učinkovitim alatima za poticanje praksi održivog gospodarenja šumama diljem Europe te da je dobrodošlo praćenje koje provode institucije EU-a jer pomaže u njihovom stalnom poboljšanju;
43. naglašava da, osim sekvestracije ugljika, agrošumarstvo ima važne dodatne koristi za divlje vrste i biološku raznolikost (poboljšana staništa divljih vrsta, više oprešivača i kukaca), poboljšava zdravlje tla i štiti ga od erozije, ispiranja nitrata i poplava^{6,7,8};
44. ističe da bi se više sredstava trebalo usmjeriti na potporu novim politikama povezanim sa šumama i utvrđivanje posebnih namjenskih sredstava za mjere za povećanje održivosti i poboljšanje ublažavanja klimatskih promjena; naglašava da bi se ta sredstva trebala upotrebljavati za poticanje vlasnika i upravitelja šuma da ulazu u ojačanu zaštitu i obnovu šuma te promiću održivo gospodarenje šumama koje pogoduje biološkoj raznolikosti;
45. naglašava da tranzicija na model šumarstva u skladu s prirodom u EU-u mora biti pravedna tranzicija kojom se podupire sektor šumarstva u prijelazu na gospodarski održive i ekološki zdrave šume;
46. poziva Komisiju da procijeni primjerenost različitih finansijskih instrumenata EU-a kako bi osigurala potrebnu potporu sektoru šumarstva u njegovu prijelazu na održive prakse koje pogoduju biološkoj raznolikosti i razvoju usluga šumskog ekosustava te da ocijeni usklađenost tih sredstava s obvezama i ciljevima iz strategije EU-a za šume i strategiji EU-a za bioraznolikost; posebno naglašava važnost procjene jesu li države članice i Unija osigurale dovoljno sredstava za zaštitu šuma u područjima mreže Natura 2000;

⁶ Kay, S.; Rega, C.; Moreno, G.; den Herder, M.; Palma, J. H.; Borek, R.; Crous-Duran, J.; Freese, D.; Giannitsopoulos, M.; Graves, A.; Jäger, M.; Lamersdorf, N.; Memedemin, D. et al. (2019.): *Agroforestry creates carbon sinks whilst enhancing the environment in agricultural landscapes in Europe* (Agrošumarstvo stvara ponore ugljika i istodobno poboljšava okoliš u poljoprivrednim krajobrazima u Europi). U: Land Use Policy 83, str. 581.–593. DOI: 10.1016/j.landusepol.2019.02.025.

⁷ Burges, P.; Newman, S.; Pagella, T.; Smith, J.; Westaway, S.; Briggs, S.; Knight, I.; Whistance, L.; Raskin, B.; Osborn, S. (2019.): *The Agroforestry Handbook: Agroforestry for the UK* (Priručnik za agrošumarstvo: agrošumarstvo za Ujedinjenu Kraljevinu), prvo izdanje. Bristol, Ujedinjena Kraljevina. Udruga za tlo, Ujedinjena Kraljevina, 2019.

⁸ Torralba, M.; Fagerholm, N.; Burgess, P. J.; Moreno, G.; Plieninger, T. (2016.): Do European agroforestry systems enhance biodiversity and ecosystem services? *Do European agroforestry systems enhance biodiversity and ecosystem services? A meta-analysis* (Poboljšavaju li europski agrošumarski sustavi biološku raznolikost i usluge ekosustava? Metaanaliza). U: Agriculture, Ecosystems & Environment, 230, str. 150.–161. DOI: 10.1016/J.AGEE.2016.06.002.

47. poziva države članice da povećaju ljudske i finansijske resurse državnih tijela za šumarstvo; naglašava važnost održavanja javnog stručnog znanja; naglašava da državne agencije za šumarstvo mogu privatnim vlasnicima šuma pružiti prijeko potrebno stručno znanje o šumarstvu u skladu s prirodnom i prilagodbi učincima klimatskih promjena, kao što je vidljivo iz projekta Giono koji je proveo francuski državni ured za šume (ONF);
48. naglašava važnost zajedničke poljoprivredne politike i ističe da ima prostora za poboljšanje u pogledu uspostave fondova za ruralni razvoj u državama članicama, osobito u programima povezanimi s poboljšanjem bioraznolikosti šuma;
49. poziva države članice da iskoriste dostupne mjere potpore za očuvanje šuma i biološke raznolikosti; naglašava i da je važno osigurati dosta dosta sredstva za provedbu nove strategije EU-a za šume; podsjeća da je utvrđeno da su dva ključna izvora financiranja u okviru fondova za ruralni razvoj, čiji je cilj potpora održivom gospodarenju šumama kako bi se ostvarili prioriteti EU-a u području biološke raznolikosti i klime za razdoblje 2014.–2020., znatno ispod razine provedbe koja je potrebna da bi države članice ispunile svoje pravne obveze u skladu s Direktivom o staništima i Direktivom o pticama;
50. pozdravlja predanost Komisije uspostavi programa EU-a za plaćanje usluga ekosustava putem intervencija povezanih sa šumama u okviru zajedničke poljoprivredne politike za razdoblje 2023.–2027.;
51. pozdravlja Komunikaciju Komisije o sekvestraciji ugljika, čiji je cilj potaknuti nove poslovne modele iz javnih i privatnih izvora nagradivanjem praksi gospodarenja za povećanje sekvestracije u živoj biomasi i tlu, poštovanje ekoloških načela, povećanje biološke raznolikosti i poštovanje ciljeva Unije u pogledu okoliša i klime, kao i načela „nenanošenja bitne štete”;
52. naglašava potrebu za inicijativama o sekvestraciji ugljika koje se temelje na pouzdanoj znanstvenoj metodologiji i ističe da bi svjesni izbor režima neintervencije u ekosustavima s velikim zalihamama ugljika i ekosustavima visoke prirodne vrijednosti te u skladu s ciljevima strategije za bioraznolikost mogao biti prihvatljiv za programe sekvestracije ugljika i klasificiran kao certificirani projekti uklanjanja ugljika;
53. pozdravlja plan Komisije da predloži obvezujući regulatorni okvir EU-a za certifikaciju uklanjanja ugljika do 2022. kako bi se ispravno kvantificirali, izvjestili i certificirali napori za uklanjanje ugljika te izbjegao rizik od pogrešnog predstavljanja i manipulativnog zelenog marketinga;
54. podsjeća na važnost napredne strategije suradnje koja usko uključuje sve relevantne aktere u sektoru šumarstva koji su nadležni za očuvanje, zaštitu i poboljšanje kvalitete okoliša i održavanje zdravih i otpornih šuma, djelujući na svim razinama donošenja politika, kako bi se pažljivo i temeljito procijenili i hitno pronašli načini za postizanje ciljeva iz nove strategije za šume do 2030. i osigurala zaštita europskih šumske vrsta i staništa;
55. zabrinut je zbog predviđenog proširenja područja podložnih požarima i duljih sezona s visokim rizikom od požara u većini europskih regija, posebno u slučaju scenarija s visokim emisijama; naglašava nedostatak potpore savjetodavnih službi u pogledu

izgradnje kapaciteta te ograničenost smjernica o tome kako provesti aktivnosti i mjere za sprečavanje i smanjenje rizika od klimatskih promjena (na primjer, šumski požari, erozija tla, bolesti i poplave); poziva Komisiju da prikuplja i širi znanje među državama članicama o tome kako prilagoditi šume trenutačnim i očekivanim klimatskim promjenama, u skladu s novom strategijom EU-a za prilagodbu; poziva Komisiju da, na temelju poboljšanih proizvoda programa Copernicus, umjetne inteligencije i drugih podataka dobivenih daljinskim istraživanjem, izradi procjene rizika od šumskih požara i karte za potporu preventivnom djelovanju;

56. ističe važnost daljnog razvoja i potpunog iskorištavanja Mechanizma EU-a za civilnu zaštitu u odnosu na šumske požare i druge prirodne katastrofe;
57. naglašava potrebu da se državama članicama pruži dodatna potpora, posebno u pogledu suočavanja s prirodnim katastrofama, kao što su najezde potkornjaka i šumski požari, među ostalim;
58. poziva na to da postojeće platforme, stručne skupine i drugi slični subjekti koji se bave svim pitanjima povezanim sa šumama osiguraju uključivu zastupljenost različitih dionika, među ostalim odgovarajuću zastupljenost autohtonih naroda Europe; podsjeća na važnost postojanja napredne strategije suradnje kako bi se osigurala prijeko potrebna prekogranična suradnja u cilju dugoročnog opstanka najvrjednijih i najugroženijih europskih vrsta i staništa;
59. poziva Komisiju da potiče uspostavu inicijativa za partnerstvo za vještine koje uključuju dionike u području šumarstva, kako bi se osiguralo stvaranje kvalitetnih radnih mesta, dobrih radnih uvjeta, viših zdravstvenih i sigurnosnih standarda, zaštite od opasnosti i pristupa strukovnom i specijaliziranom osposobljavanju s mogućnostima usavršavanja i prekvalifikacije u prijelazu na održive šumarske prakse u skladu s prirodom koje imaju za cilj očuvanje postojećih šuma i osiguravanje provedbe inicijativa za pošumljavanje i ponovno pošumljavanje;
60. apelira na države članice da prepoznaju zahtjevnu prirodu zanimanja u području šumarstva građevinarstva, drvne industrije i industrije namještaja kao i na to da za zaposlene u tim sektorima uvedu ili zadrže primjenu prijevremenog umirovljenja i naknada za plaće za vrijeme trajanja raspolaganja; ističe da bi radnici u tim sektorima nakon umirovljenja trebali moći koristiti socijalnu i medicinsku pomoć prilagođenu svojim potrebama;
61. poziva Komisiju da u suradnji s proizvođačima strojeva za šumarstvo proveđe inicijative za unapređenje ekološkog dizajna takvih strojeva, čime će se istodobno omogućiti visoka razina zaštite radnika i minimalan utjecaj na šumsko tlo i šumske vode;
62. naglašava važnost uključivanja civilnog društva u donošenje odluka o sektoru šumarstva i inzistira na transparentnom pristupu podacima o šumama;
63. naglašava važnost inovacija u biogospodarstvu koje se temelji na šumama i podržava potrebu za kontinuiranim istraživanjem novih proizvoda i inovacija koji se temelje na šumama;

64. naglašava potrebu za istraživanjem i inovacijama u sektoru šumarstva i ističe da naglasak mora biti na novim šumarskim proizvodima, inovacijama i održivom gospodarenju šumama; podsjeća da se partnerstva u području istraživanja i razvoja moraju temeljiti na postojećim inicijativama EU-a za suradnju u području istraživanja i inovacija, kao što su Europska tehnološka platforma za šumarski sektor (FTP), koju je Komisija pokrenula 2004., i Europski šumarski institut (EFI);
65. poziva Komisiju da promiče standarde i ambicije EU-a za zaštitu šuma na međunarodnoj razini;
66. pozdravlja odluku Komisije o uključivanju europskih šuma u područje primjene svoje uredbe o zabrani određenih dobara i proizvoda povezanih s krčenjem i propadanjem šuma kako bi se osigurali jednaki uvjeti u borbi protiv krčenja šuma i pružila potpora inovativnom europskom sektoru šumarstva;
67. poziva Komisiju da ponovno započne pregovore o međunarodnoj pravno obvezujućoj konvenciji o šumama kojom bi se pridonijelo gospodarenju šumama, njihovu očuvanju i održivom razvoju te da osigura njihove višestruke i komplementarne funkcije i namjene, uključujući mјere za ponovno pošumljavanje, pošumljavanje i očuvanje šuma, uzimajući pritom u obzir društvene, gospodarske, ekološke, kulturne i duhovne potrebe sadašnjih i budućih generacija te prepoznajući ključnu ulogu svih vrsta šuma u održavanju ekoloških procesa i ravnoteže te podupiranju identiteta, kulture i prava autohtonih naroda, njihovih zajednica te drugih zajednica i stanovnika šumskih područja.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	2.6.2022.	
Rezultat konačnog glasovanja	+: -: 0:	62 13 10
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Nikos Androulakis, Maria Arena, Bartosz Arłukowicz, Margrete Auken, Simona Baldassarre, Marek Paweł Balt, Traian Băsescu, Aurélia Beigneux, Monika Beňová, Sergio Berlato, Alexander Bernhuber, Malin Björk, Simona Bonafè, Delara Burkhardt, Pascal Canfin, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Nathalie Colin-Oesterlé, Esther de Lange, Christian Doleschal, Marco Dreosto, Bas Eickhout, Cyrus Engerer, Eleonora Evi, Agnès Evren, Pietro Fiocchi, Raffaele Fitto, Malte Gallée, Catherine Griset, Jytte Guteland, Teuvo Hakkarainen, Martin Hojsík, Pär Holmgren, Jan Huitema, Yannick Jadot, Adam Jarubas, Petros Kokkalis, Ewa Kopacz, Joanna Kopcińska, Peter Liese, Sylvia Limmer, Javi López, César Luena, Marian-Jean Marinescu, Fulvio Martusciello, Liudas Mažylis, Joëlle Mélin, Tilly Metz, Silvia Modig, Dolors Montserrat, Alessandra Moretti, Ville Niinistö, Ljudmila Novak, Grace O'Sullivan, Jutta Paulus, Stanislav Polčák, Jessica Polfjärd, Nicola Procaccini, Luisa Regimenti, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Sándor Rónai, Rob Rooken, Silvia Sardone, Günther Sidl, Ivan Vilibor Sinčić, Linea Søgaard-Lidell, Maria Spyraiki, Nicolae Ţefănuță, Nils Torvalds, Edina Tóth, Véronique Trillet-Lenoir, Petar Vitanov, Alexandr Vondra, Mick Wallace, Pernille Weiss, Emma Wiesner, Michal Wiezik, Tiemo Wölken, Anna Zalewska	
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Manuel Bompard, Annika Bruna, Catherine Chabaud, Stelios Kympouropoulos, Christel Schaldemose	

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

62	+
EPP	Bartosz Arłukowicz, Hildegard Bentele, Traian Băsescu, Nathalie Colin-Oesterlé, Christian Doleschal, Agnès Evren, Adam Jarubas, Ewa Kopacz, Stelios Kympouropoulos, Peter Liese, Marian-Jean Marinescu, Fulvio Martusciello, Liudas Mažylis, Dolors Montserrat, Ljudmila Novak, Stanislav Polčák, Luisa Regimenti, Maria Spyrački, Pernille Weiss, Esther de Lange
Klub zastupnika Renew Europe	Pascal Canfin, Catherine Chabaud, Martin Hojsík, Jan Huitema, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Linea Søgaard-Lidell, Véronique Trillet-Lenoir, Michal Wiezik, Salima Yenbou, Nicolae Ţeşanuţă
S&D	Nikos Androulakis, Maria Arena, Marek Paweł Balt, Monika Beňová, Simona Bonafè, Delara Burkhardt, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Cyrus Engerer, Jytte Guteland, César Luena, Javi López, Alessandra Moretti, Sándor Rónai, Christel Schaldemose, Günther Sidl, Petar Vitanov, Tiemo Wölken
GUE/NGL	Malin Björk, Manuel Bompard, Petros Kokkalis, Silvia Modig, Mick Wallace
Zeleni/ESS	Margrete Auken, Bas Eickhout, Eleonora Evi, Pär Holmgren, Yannick Jadot, Tilly Metz, Ville Niinistö, Grace O'Sullivan, Jutta Paulus

13	-
ECR	Sergio Berlato, Pietro Fiocchi, Raffaele Fitto, Joanna Kopcińska, Nicola Procaccini, Rob Rooken, Alexandr Vondra, Anna Zalewska
ID	Sylvia Limmer
EPP	Alexander Bernhuber, Jessica Polfjärd
Klub zastupnika Renew Europe	Nils Torvalds, Emma Wiesner

10	0
ID	Simona Baldassarre, Aurélia Beigneux, Annika Bruna, Marco Dreosto, Catherine Griset, Teuvo Hakkarainen, Joëlle Mélin, Silvia Sardone
NI	Ivan Vilibor Sinčić, Edina Tóth

Objašnjenje korištenih znakova:

- + : glasovali su za
- : protiv
- 0 : suzdržani

15.6.2022

MIŠLJENJE ODBORA ZA RAZVOJ

upućeno Odboru za poljoprivredu i ruralni razvoj

o novoj strategiji EU-a za šume do 2030. – Održivo gospodarenje šumama u Europi (2022/2016(INI))

Izvjestiteljica za mišljenje: Michèle Rivasi

PRIJEDLOZI

Odbor za razvoj poziva Odbor za poljoprivredu i ruralni razvoj da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uvrsti sljedeće prijedloge:

- A. budući da se posljednjih desetljeća šume krče i uništavaju ubrzanim tempom, uglavnom zbog širenja poljoprivrede, nezakonite ili neodržive sječe i drugih aktivnosti kao što je rudarstvo;
- B. budući da je krčenje šuma uzrokovalo uništenje staništa, a samim time i golem gubitak biološke raznolikosti, da je pogoršalo klimatske promjene ispuštanjem velikih količina ugljika u atmosferu i da je povećalo rizik od izbijanja novih virusnih bolesti;
- C. budući da krčenje šuma velikih razmjera za poljoprivredu, rudarstvo i razvoj infrastrukture uzrokuje teška kršenja ljudskih prava s razornim učincima na stanovnike šumskih područja, uključujući jagmu za zemljишtem, prisilne deložacije, policijsko uznemiravanje, proizvoljna uhićenja i kriminalizaciju čelnih ljudi zajednica, boraca i aktivista za ljudska prava;
- D. budući da se Direktivom o energiji iz obnovljivih izvora potiče uporaba biomase u energetske svrhe, uključujući drvnu biomasu;
- E. budući da nedavno izvješće Komisije¹ ukazuje na to da se ukupna upotreba drvne biomase u EU-u povećala za oko 20 % u posljednja dva desetljeća, na što bi mogao dodatno utjecati povećani cilj u pogledu obnovljive energije;
- F. budući da sječa stabala radi spaljivanja drva za proizvodnju bioenergije dovodi do smanjenja ponora ugljika u šumama;
- G. budući da je u raznim znanstvenim studijama Međuvladinog panela o klimatskim promjenama i Zajedničkog istraživačkog centra Komisije zaključeno da se spaljivanjem

¹ Izvješće Zajedničkog istraživačkog centra iz serije Znanost za politiku, „Korištenje drvne biomase za proizvodnju energije u EU-u, 2021.”

većine šumske biomase proizvodi više emisija stakleničkih plinova u usporedbi s ugljenom, naftom i plinom²;

- H. budući da je prema Interpolu nezakonita drvna industrija odgovorna za do 90 % krčenja tropskih šuma u nekim zemljama i da privlači najveće skupine organiziranog kriminala na svijetu;
1. pozdravlja novu strategiju EU-a za šume za 2030. kao jednu od vodećih inicijativa europskog zelenog plana za postizanje ciljeva EU-a u pogledu biološke raznolikosti, smanjenja emisija stakleničkih plinova za najmanje 55 % do 2030. i postizanja klimatske neutralnosti do 2050.;
 2. podsjeća na odgovornost EU-a u zaštiti, obnovi i otpornosti svjetskih šuma, pri čemu bi, među ostalim i u okviru svoje vanjske dimenzije, u gospodarenju šumama trebalo dati prednost samostalnom razvoju šuma kao strategiji za povećanje sekvestracije ugljika i koristi za bioraznolikost; napominje da održivo gospodarenje šumama može imati ključnu ulogu u zaštiti klime s pomoću niza mjera i primjera najbolje prakse; podsjeća da će kapaciteti šuma za skladištenje ugljikova dioksida omogućiti prijelaz na ugljičnu neutralnost; s tim u vezi naglašava važnost povećanja šumskog pokrova, obnove oštećenih ekosustava i obnove tla, među ostalim putem programa za ponovno pošumljavanje, pošumljavanje i izgradnju otpornosti koji se temelje na jasnim ekološkim načelima, uz istodobno nastojanje da se ostvari Program održivog razvoja do 2030.;
 3. prepoznaje ključnu ulogu šuma u zaštiti klime i biološke raznolikosti; ističe da šume doprinose naporima za ublažavanje negativnih učinaka klimatskih promjena i za prilagodbu na njih, a te su promjene primjerice ekstremne vremenske pojave, uključujući poplave, suše, oluje, eroziju tla, toplinske valove i požare; u tom pogledu podsjeća da se održivim gospodarenjem šumama također može zajamčiti zaštita obalnih područja i zajednica; naglašava da šume pružaju širok raspon usluga ekosustava osim sekvestracije ugljika, kao što je prirodno filtriranje vode; podsjeća na negativne učinke globalnog zatopljenja na ekosustave i na migracije vrsta zbog klimatskih promjena, što zahtijeva posebno praćenje i nadzor;
 4. podsjeća da krčenje šuma i prenamjena ekosustava snažno utječe na ljudska prava, prije svega prava autohtonih naroda i lokalnih zajednica te prava posjeda zemljišta; stoga smatra da bi se u predstojećoj uredbi EU-a o proizvodima koji nisu povezani s krčenjem šuma, među ostalim, od subjekata trebalo izričito zahtijevati da poštuju običajno pravo posjeda i pravo posjeda zemljišta, posebno Konvenciju Međunarodne organizacije rada (br. 169) o autohtonim i plemenskim narodima i Deklaraciju UN-a o pravima autohtonih naroda te Deklaraciju UN-a o pravima seljaka i ostalih osoba koje rade u ruralnim područjima, te bi se njome trebalo zajamčiti da svi nositelji prava mogu efektivno sudjelovati i da je za to dobiven sloboden, prethodni i informirani pristanak autohtonih naroda i drugih kolektivnih nositelja običajnih prava; u širem smislu poziva na to da se poštovanje međunarodnog prava o ljudskim pravima uvede kao zahtjev za stavljanje proizvoda na tržište EU-a;

² Izvješće Zajedničkog istraživačkog centra iz serije Znanost za politiku, „Korištenje drvne biomase za proizvodnju energije u EU-u, 2021.“

5. podsjeća da stabilizacija globalnog zatopljenja podrazumijeva okončanje krčenja šuma i prenamjene prirodnih ekosustava; naglašava da je potrebno osigurati da se sva roba i proizvodi čija proizvodnja ima štetan učinak na šume i druge prirodne ekosustave bogate ugljikom, a koji su ugroženi zbog potrošnje EU-a, obuhvate područjem primjene uredbe EU-a o proizvodima koji nisu povezani s krčenjem šuma; osim toga, poziva da se područje primjene Uredbe proširi na gumu, kukuruz i stoku; podsjeća da se Uredbom mora osigurati snažan provedbeni okvir s učinkovitim, odvraćajućim i razmernim kaznama te zajamčiti građanska odgovornost i pristup pravosuđu;
6. podsjeća na obvezu koju su EU i Kina preuzele u rujnu 2021. u pogledu zajedničkih napora u cilju smanjenja globalnog krčenja šuma jačanjem suradnje u očuvanju šuma i održivom upravljanju njima, povećanjem održivosti lanaca opskrbe te borbom protiv nezakonite sječe i povezane trgovine³; potiče EU i njegove države članice da poduzmu konkretne mјere kako bi potaknuli Kinu i ostale treće zemlje da donesu slične propise o proizvodima koji nisu povezani s krčenjem šuma;
7. uviđa multifunkcionalnu ulogu šuma, koja obuhvaća širok raspon okolišnih, klimatskih i društveno-gospodarskih aktivnosti, kao što su očuvanje biološke raznolikosti i opskrba obnovljivim sirovinama, čime se doprinosi stvaranju radnih mjesta i poticanju gospodarskog rasta u ruralnim područjima; naglašava da će politike kojima se poboljšavaju zaštita i obnova bioraznolikost pomoći u borbi protiv klimatskih promjena; poziva na održivo gospodarenje šumama u provedbi klimatskih ciljeva jer je ono ključno za smanjenje krčenja i propadanja šuma;
8. napominje da je cilj strategije EU-a za šume potaknuti cjelokupno održivo šumsko biogospodarstvo, djelujući u sinergiji s povećanim ambicijama EU-a u području klime i biološke raznolikosti; poziva EU da pomogne šume učiniti otpornijima te da se pozabavi izazovima i kompromisima koji proizlaze iz sve veće potražnje za drvom za materijale, energiju i biogospodarstvo te povezanim sve većim rizika od uvoza krčenja šuma, jagme za zemljишtem, nezakonite sječe i kršenja prava autohtonih naroda i lokalnih zajednica koje to podrazumijeva; zabrinut je zbog nalaza Interpola da su kaznena djela u području šumarstva, koja se često počine zajedno s drugim kaznenim djelima kao što su utaja poreza, korupcija, krivotvorene isprave i pranje novca, najisplativija od svih kaznenih djela protiv okoliša; traži od Komisije i država članica da se i dalje zalažu za borbu protiv nezakonite sječe i trgovine nezakonitom drvnom sirovinom i proizvodima koji ugrožavaju šume;
9. podsjeća da je nezakonita sjeća uzrok krčenja šuma, gubitka staništa i izumiranja vrsta te da doprinosi globalnom zatopljenju;
10. poziva EU i njegove države članice da povećaju udio službene razvojne pomoći za reforme u upravljanju i pravosudnom sektoru kako bi se suzbila i spriječila kaznena djela protiv okoliša, a naročito kaznena djela u području šumarstva, posebno u najmanje razvijenim zemljama;
11. naglašava da loše upravljanje šumama dovodi do nezakonite sjeće i stoga ponavlja da podržava dobrovoljne sporazume o partnerstvu u području izvršavanja zakonodavstva o

³ Zajedničko priopćenje za medije nakon drugog dijaloga na visokoj razini o okolišu i klimi između EU-a i Kine održanog 27. rujna 2021.

šumama, upravljanja šumama i trgovine u području šuma kao važne alate za rješavanje temeljnih uzroka nezakonitosti, koji uključuju korupciju, nedostatak jasnoće u pogledu prava na zemljište i prekomjerni utjecaj drvne industrije na politike i zakonodavstvo u području šuma; poziva EU da pojača diplomaciju u šumarstvu i to izvršavanjem zakonodavstva o šumama, upravljanjem šumama i trgovinom u području šuma te partnerstvima za zaštitu i obnovu šuma, čime bi se trebalo poštovati međunarodno pravo o ljudskim pravima, posebno prava autohtonih naroda i lokalnih zajednica s običajnim sustavima posjeda zemljišta;

12. uviđa da je, u skladu s održivim upravljanjem šumama, poboljšanje, očuvanje i zaštita multifunkcionalnih, zdravih i otpornih šuma ključan prioritet za sve aktere u vrijednosnom lancu EU-a koji se temelji na šumama;
13. ustraje u tome da bi trebalo osmisliti univerzalne, jasne i pouzdane definicije koje bi bile temelj za provođenje učinkovite zaštite šuma;
14. naglašava da politika EU-a u području bioenergije, posebno Direktiva o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora, mora ispunjavati stroge ekološke i socijalne kriterije kojima se odražava potreba da se zajamči učinkovito priznavanje i poštovanje običajnih prava posjeda zemljišta zajednica ovisnih o šumama i autohtonih naroda, u skladu s međunarodnim standardima kao što su Konvencija Međunarodne organizacije rada (br. 169) o autohtonim i plemenskim narodima i Dobrovoljne smjernice Organizacije UN-a za hranu i poljoprivrednu o odgovornom upravljanju posjedom zemljišta i Načela za odgovorno ulaganje u poljoprivrednu i prehrambene sustave; poziva Komisiju da se posebno pozabavi pitanjem ljudskih prava autohtonih naroda i lokalnih zajednica sklapanjem dobrovoljnih sporazuma o partnerstvu u području izvršavanja zakonodavstva o šumama, upravljanja šumama i trgovine vezane uz šume; podsjeća na to da autohtono stanovništvo, lokalne zajednice, mali poljoprivrednici i žene uvelike ovise o svom neophodnom znanju o šumama; naglašava da očuvanje prirodnih resursa nije samo pitanje zaštite biološke raznolikosti, već i socijalne pravde kao dijela šire vizije ekološke obnove; nadalje ističe da bi prednost trebalo dati razvoju znanja o šumarstvu i zaštiti šuma, uključujući prijenos znanja;
15. izražava zabrinutost zbog raširenog nedostatka zaštite boraca za ljudska prava i zaštitu okoliša koji su podvrgnuti mučenju ili čak ubojstvima u trećim zemljama, uključujući zemlje u razvoju; poziva EU da borbu protiv nekažnjavanja učini jednim od svojih ključnih prioriteta stvaranjem instrumenata kojima se omogućuje potpuna, učinkovita i održiva provedba zakona o ljudskim pravima i okolišu te njihovo izvršenje;
16. podsjeća na svoje stajalište o učinku povezanosti klimatskih promjena, uništavanja okoliša i prirodnih katastrofa kao pokretača migracije i raseljavanja potaknutog klimom te izražava žaljenje zbog nedostatka zaštite međunarodnog prava o ljudskim pravima za osobe koje su žrtve toga; poziva Komisiju i države članice da ojačaju ulogu i kapacitete regionalnih tijela za ljudska prava i drugih mehanizama u rješavanju povezanosti klimatskih promjena i ljudskih prava, promicanju prava u području okoliša i zaštiti boraca za okoliš u trećim zemljama;
17. naglašava znatnu potrebu za kontinuiranim razvojem istraživanja i inovacija u području održivog gospodarenja šumama, posebno kako bi se poboljšala prilagodljivost i

otpornost šuma; naglašava da se na taj način puni potencijal šuma može iskoristiti za postizanje klimatskih ciljeva i ciljeva kružnog gospodarstva;

18. prima na znanje prijedloge Komisije o dodatnim, strožim kriterijima održivosti za bioenergiju u okviru revizije Direktive o energiji iz obnovljivih izvora; podsjeća, međutim, da je bioenergija na bazi drva trenutačno glavni izvor obnovljive energije za EU i da čini 60 % potrošnje energije iz obnovljivih izvora, dok se usklađenost s kriterijima održivog gospodarenja šumama iz preinačene Direktive o energiji iz obnovljivih izvora oslanja na postojanje nacionalnog zakonodavstva o šumama ili na sustave upravljanja u stvarnom području nabave; s tim u vezi izražava zabrinutost zbog utjecaja sve većeg uvoza biomase na okoliš jer bi to moglo rezultirati krčenjem šuma u inozemstvu; ustraje u tome da bi biogospodarstvo koje se temelji na drvu trebalo ostati unutar granica održivosti i biti u skladu s klimatskim ciljevima EU-a za 2030. i 2050. Te s ciljevima biološke raznolikosti; poziva EU i njegove države članice da upotrebljavaju šumsku biomasu na održiv način i da iz svih ciljeva u pogledu obnovljive energije ili kriterija prihvatljivosti za javne poticaje isključe spaljivanje primarne drvne biomase; nadalje, poziva EU da razmotri pružanje potpore trećim zemljama koje imaju mogućnosti za prelazak na obnovljive izvore energije koji nisu drvo, čime bi se smanjio pritisak na krčenje šuma prouzročeno korištenjem drva kao goriva, te poziva na poduzimanje mjera za povećanje šumskog pokrova i, prema potrebi, drugih šumskih zemljišta; naglašava da je nadrvnu biomasu potrebno primijeniti kaskadno načelo, kao i da je potrebno poštovati načelo kružnog gospodarstva;
19. poziva EU da poštuje načelo usklađenosti politika u interesu razvoja te da osigura dosljednost između politika razvoja, trgovine, poljoprivrede, energije i klime; prepoznaje pozitivan gospodarski, društveni i ekološki doprinos šumarskog sektora i poziva na daljnja ulaganja u istraživanje, inovacije i tehnološki napredak;
20. poziva EU da uskladi dalekosežne ciljeve svojeg zakonodavstva i politika o šumama i šumarskom sektoru;
21. ponovno ističe da bi trgovinska politika EU-a trebala biti usklađena s njegovim međunarodnim obvezama u području okoliša te im pridonositi; ističe stratešku važnost čvrstih, dosljednih i provedivih poglavlja o održivosti u trgovinskim sporazumima, zajedno s učinkovitom provedbom multilateralnih sporazuma u području okoliša i klime; poziva na jačanje standarda i programa certificiranja u skladu s pravilima Svjetske trgovinske organizacije; ponovno poziva na donošenje obvezujućih i izvršivih mehanizama za provedbu poglavlja o trgovini i održivom razvoju koja se odnose na socijalne i ekološke standarde, s posebnim odredbama o šumama, ljudskim pravima i odgovornom poslovnom ponašanju, uključujući odredbe kojima se jamči sloboden, prethodni i informirani pristanak autohtonih naroda i lokalnih zajednica te priznavanje prava posjeda zemljišta zajednica koje ovise o šumama i autohtonih naroda; poziva Komisiju da proveđe procjene učinka na održivost, s posebnim naglaskom na šume, prirodne ekosustave i ljudska prava, na temelju pouzdanih podataka i metodologija evaluacije; nadalje, potiče Komisiju da se u sporazumima o slobodnoj trgovini koristi antikorupcijskim poglavljima kako bi se riješio problem krčenja šuma i nezakonite sjeće;
22. pozdravlja predanost Komisije povećanju održivosti i transparentnosti lanaca opskrbe; u

tom pogledu poziva da se na sve subjekte uključene u lance opskrbe robom koja predstavlja rizik za šume primjenjuju obveze dužne pažnje i poziva Komisiju da o tome na međunarodnoj razini promiče obvezujući regulatorni okvir u cilju promicanja transparentnosti i provedbe proporcionalnih, ali odvraćajućih mehanizama sankcija u skladu s Vodećim načelima UN-a o poslovanju i ljudskim pravima;

23. smatra da su zbog multifunkcionalnog doprinosa šuma ambicioznim ciljevima EU-a ključni faktori bliska suradnja i razmjena najboljih praksi među različitim razinama upravljanja i skupinama dionika, kao i među međunarodnim, europskim, nacionalnim i regionalnim stručnjacima, vlasnicima i upraviteljima šuma, znanstvenicima i civilnim društvom;
24. traži da sektor šumarstva ima istaknuto mjesto u cilju od 30 % potrošnje u području klime u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, uključujući financijsku ili tehničku pomoć partnerskim zemljama proizvođačima šuma, kako bi se postigao i promicao integrirani pristup ciljevima održivog razvoja UN-a; poziva delegacije EU-a u trećim zemljama da promiču razmjenu najboljih praksi i šire europsko znanje i iskustvo; posebno poziva EU da uči iz inovativnih projekata u određenim trećim zemljama, kao što je afrička inicijativa Veliki zeleni zid, čiji je cilj obnoviti 100 milijuna hektara degradiranog zemljišta diljem Sahela do 2030. i olakšati razvoj agroekoloških projekata i projekata obnove; poziva EU da u širem smislu podrži partnerske zemlje u razvoju praksi i strategija održivog gospodarenja šumama na temelju pouzdanih znanstvenih dokaza te da u skladu s time prednost da samostalnom razvoju šuma, čime bi se omogućio rast bioraznolikih prirodnih šuma.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	14.6.2022	
Rezultat konačnog glasovanja	+: -: 0:	20 1 2
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Barry Andrews, Eric Andrieu, Hildegard Bentele, Stéphane Bijoux, Udo Bullmann, Charles Goerens, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, Beata Kempa, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino, Michèle Rivas, Bernhard Zimniok	
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Alessandra Basso, Frances Fitzgerald, Iskra Mihaylova, Marlene Mortler, Caroline Roose	
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Loucas Fourlas, Krzysztof Hetman, David Lega, Philippe Olivier, Christine Schneider	

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

20	+
ID	Philippe Olivier
EPP	Hildegard Bentele, Frances Fitzgerald, Lucas Fourlas, Krzysztof Hetman, David Lega, Marlene Mortler, Christine Schneider
RENEW	Barry Andrews, Stéphane Bijoux, Charles Goerens, Iskra Mihaylova
S&D	Eric Andrieu, Udo Bullmann, Mónica Silvana González, Karsten Lucke, Pierfrancesco Majorino
VERTS/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana, Michèle Rivasi, Caroline Roose

1	-
ID	Bernhard Zimniok

2	0
ECR	Beata Kempa
ID	Alessandra Basso

Korišteni znakovi:

- + : za
- : protiv
- 0 : suzdržani

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	12.7.2022
Rezultat konačnog glasovanja	+: 30 -: 2 0: 10
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Atidzhe Alieva-Veli, Álvaro Amaro, Attila Ara-Kovács, Benoît Biteau, Mara Bizzotto, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Paolo De Castro, Jérémie Decerle, Salvatore De Meo, Luke Ming Flanagan, Dino Giarrusso, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Elsi Katainen, Camilla Laureti, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Chris MacManus, Ulrike Müller, Juozas Olekas, Eugenia Rodríguez Palop, Bronis Ropé, Bert-Jan Ruissen, Anne Sander, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Veronika Vrecionová, Juan Ignacio Zoido Alvarez
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Asim Ademov, Franc Bogovič, Claude Gruffat, Michaela Šojdrová, Thomas Waitz
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 209. st. 7.	Seán Kelly, Dietmar Köster, Ramona Strugariu

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U NADLEŽNOM ODBORU

30	+
ECR	Mazaly Aguilar, Bert-Jan Ruissen, Veronika Vrecionová
EPP	Asim Ademov, Álvaro Amaro, Franc Bogovič, Daniel Buda, Salvatore De Meo, Jarosław Kalinowski, Seán Kelly, Norbert Lins, Anne Sander, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Juan Ignacio Zoido Álvarez, Michaela Šojdrová
RENEW	Atidzhe Alieva-Veli, Asger Christensen, Jérémie Decerle, Martin Hlaváček, Elsi Katainen, Ulrike Müller, Ramona Strugariu
S&D	Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Dietmar Köster, Camilla Laureti, Juozas Olekas

2	-
ECR	Krzysztof Jurgiel
ID	Gilles Lebreton

10	0
ID	Mara Bizzotto
NI	Dino Giarrusso
THE LEFT	Luke Ming Flanagan, Chris MacManus, Eugenia Rodríguez Palop
VERTS/ALE	Benoît Biteau, Claude Gruffat, Martin Häusling, Bronis Ropé, Thomas Waitz

Korišteni znakovi:

- + : za
- : protiv
- 0 : suzdržani